4 poststationer inrättade
1 januari 1876

Karta 1877

Den 1/1 1876, lite försenade, inrättades ytterligare fyra poststationer: Altuna, Torstunaby, Österunda (31/1 1894 namnändrad till Brunsta) samt Smedsbo (indragen 30/6 1880). Då tillhörde de Västmanlands län.

En post drogs från Tärna i Västmanland till Smedsbo.
Senast 1880, ersatt med lantbrevbäring.

ALTUNA

TOSTUNABY

BRUNSTA

ALTUNA 29/5 1877 till Östanbro
Transitstämpel Enköping 31/5 1877 på baksidan.
Kärrposten Heby-Enköping, vidare kärrposten Enköping-Västerås

SMEDSBO

En av de svåraste Upplandsstämplarna

TÄRNA-SMEDSBO
Lantbrevbäring
inrättad senast 1880.
Den gick med
stämpel 1892-1900.

ÖSTERUNDA 20/2 1886 till Fränsta. Kärrpost till Vittinge, sedan järnväg över Uppsala

Karta 1877

Norra Stambanans 2:a etapp öppnades för trafik den 4/8 1873 med bandelen Uppsala-Heby. I etapp 3 och 4 förlängdes banan till Sala den 11/9 respektive Krylbo den 1/12. Förenade pst inrättades i Wänge och Åland 11/9 1873. Pst Vittinge och Heby flyttades till banan, blev förenade. Morgongåva tillkom 1/1 1874.

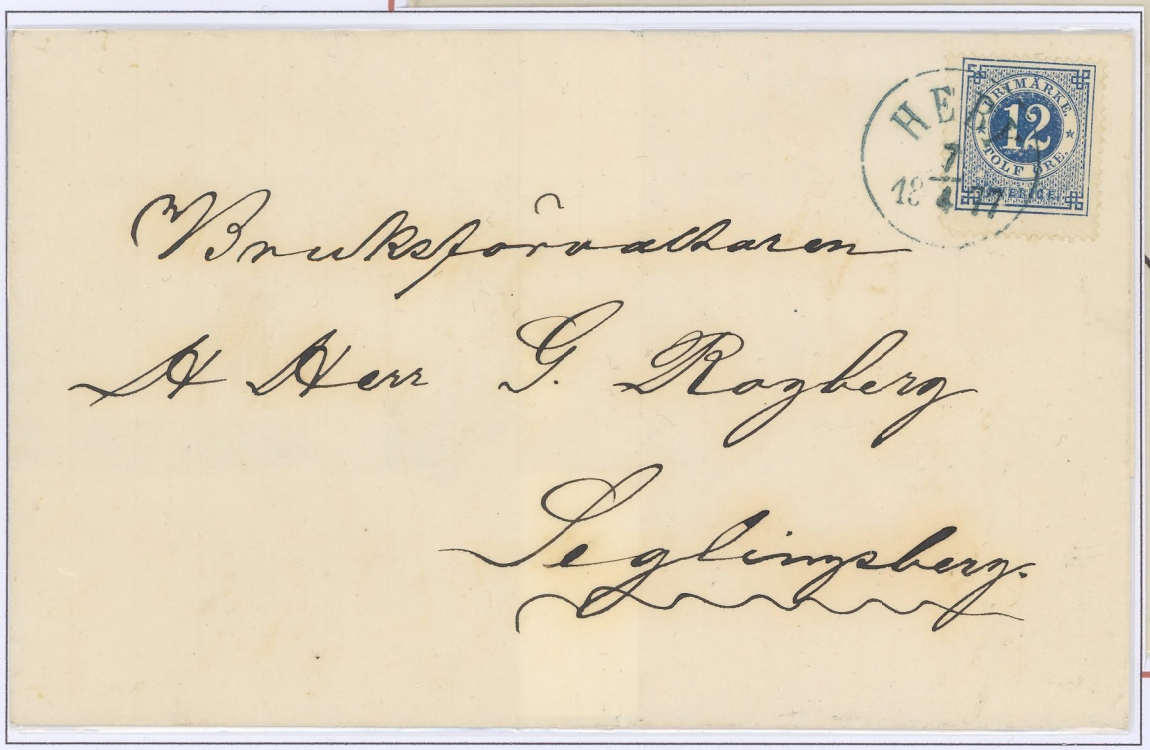
HEBY 26/9 1873 till Stockholm
16:e dagen som förenad.
N.S.B. typ 2, 27/9 1873 troligen tidigaste kända av denna svåra stämpel.

Befordran:
N.S.B. via Uppsala.

Nedan
HEBY 7/4 1877
till Seglingsberg
Blå stämpel.

Befordran:
troligen NSB via Sala.
Alternativt via Uppsala, Stockholm, Enköping och Västerås till Bergslagen.

HEBY inrättad 1/2 1870, förenad 4/8 1873

MORGONGÅFVA inrättades den 1/1 1874

Svår stämpel

HVITTINGE.

Då lantpoststationen Vittinge inrättades den 1/3 1869 fick den en Nst 10 med stavning HVITTINGE
Mellan okt. 1876 och juni 1877 slipades bokstaven H bort, namnet blev VITTINGE

VITTINGE

Nst 14 med ny stavning WITTINGE känd fr.o.m. 19/1 1885

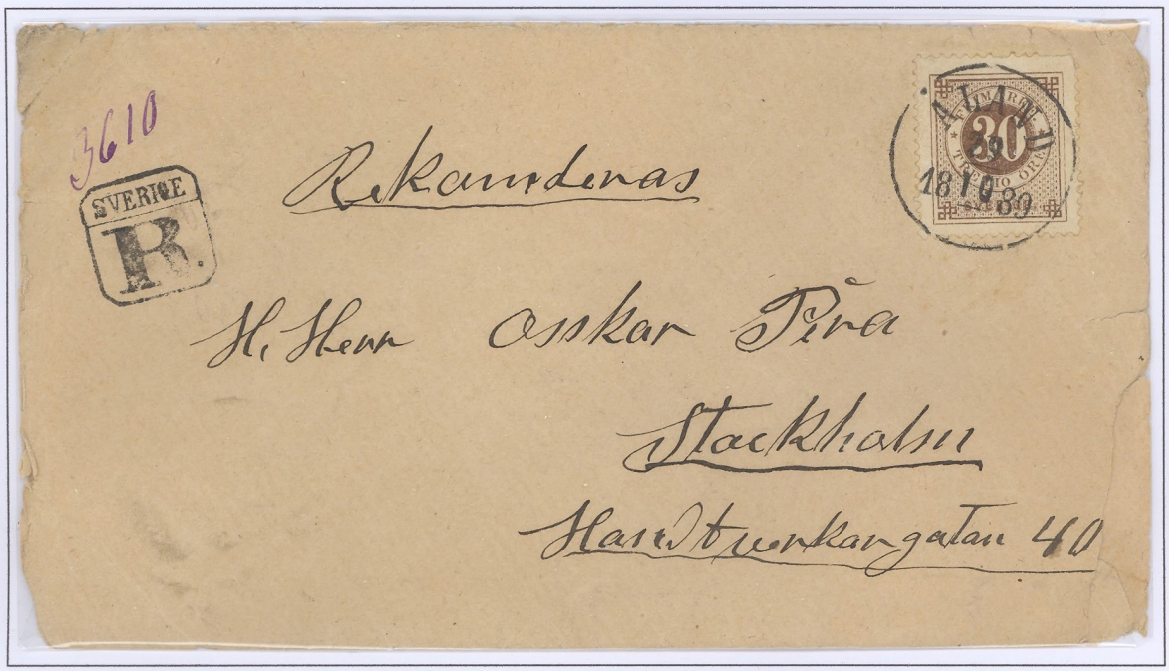

WITTINGE

Sällsynt på brev

HVITTINGE 17/8 1875 till Östanbro.
Befordrat: järnväg till Uppsala och Stockholm, därifrån med ångbåt till Enköping (det är seglationstid), vidare med sommarens kärrpost mot Västerås.

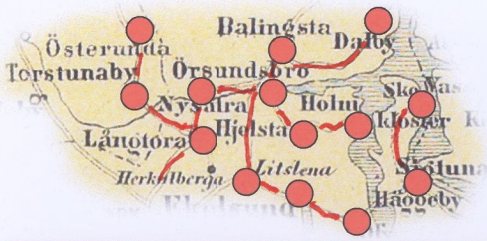

ÅLAND inrättades 11/9 1873

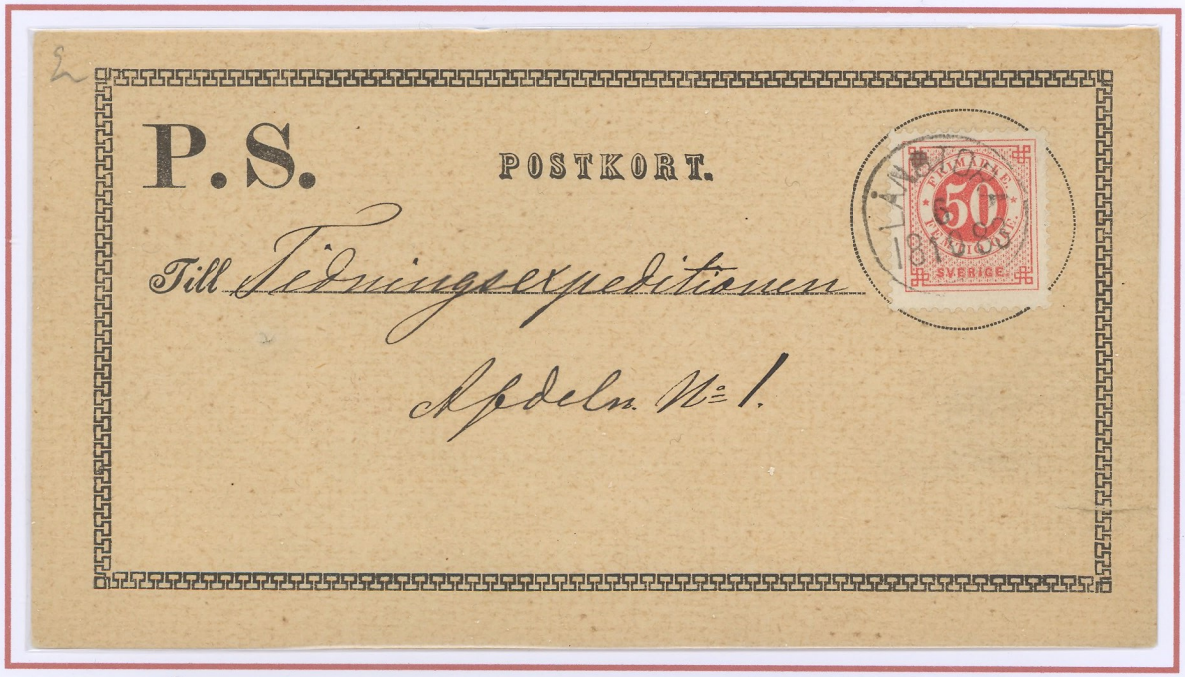

ÅLAND 29/10 1889 Rekommenderat till Stockholm
Befordrad: N.S:B. via Uppsala. Porto: 10 öre + rektillägg 20 öre = 30 öre, gällde 1/1 1885 till 31/5 1918.

Långtora, på den genomgående kärrposten Uppsala-Enköping, omgavs av många små poststationer och korta postvägar, många kortlivade. Flertalet kan inte dokumenteras på försändelse.

Skokloster nåddes landvägen söderifrån över Häggeby och under seglationstid sjövägen Örsundsbro-Stockholm, Holm ifrån Örsundsbro.

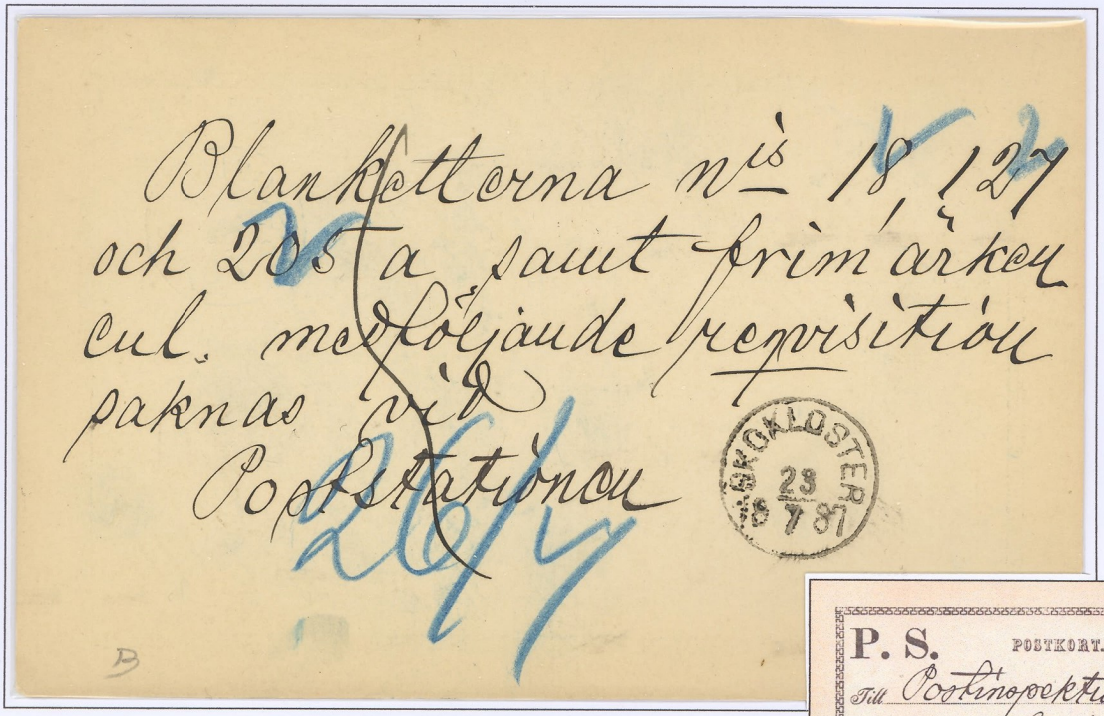

LÅNGTORA 6/10 1883. P.S. till Tidningsexpeditionen Afdeln, № 1.
Tidningsöverflyttning från Långtora till Enköping. Avgift 50 öre.

HOLM
Inr 1/1 1875
indr 30/6 1877

HÄGGEBY
Inr 1/1 1875
indr 30/6 1877

SKOKLOSTER 23/7 1887,
P.S. till Postinspektionen C.D. Stockholm.
Blankettbeställning från överordnad postanstalt.

Den 1/1 1877 öppnades järnvägen Stockholm-Tillberga med åtta förenade pst. Tre helt nya: Lundby, Sundbyberg och Spånga. Fem pst flyttades och förenades, alla utom en fick nytt namn: Järfälla blev Jakobsberg, Stockholms Näs blev Kungsängen, Bro, Kalmarsand blev Bålsta och Willberga blev Grillby. Den 30/9 flyttades även Ekolsund till järnvägen, nedklassades till pst. Postvägarna norr om banan kom att bestå för lång tid.

Kupong till adresskort.

(Kan af adressaten frånskiljas och behållas.)

Inlemningspost-anstaltens stämpel.

SUNDBYBERG 4/4 18 79

Afsändarens namn och bostad:

(Blankett n:r 239.)
November 1877.

24

Adresskort till postpaket.

Härmed Ett paket märkt .....

vigt 0 46 g; värde ..... kr. ..... öre;

postförskott å ..... kr. ..... öre.

Till Fru Hilda Graaf

Oskarshamn

Adressatens bostad .....

Adresspostanstalt .....

Fraktafgift: betalad med ..... Kr. 30 öre

» att erläggas af mottagaren ..... Kr. ..... öre

30

SUNDBYBERG 4/4 18 79

Plats för frimärken.

SUNDBYBERG 4/4 1879 postpaket till Oskarshamn.
Vikt 0,46 skålpund, **taxerat som småpaket,**
Småpaket, som kunde transporteras i väska, vikt högst 1 skålpund = 425 g, kostade 30 öre. Taxa 1873-1879.
Det första adresskortet för postpaket, (Blankett n:r 239.) November 1877, i bruk fr.o.m. 1878.

Tidigaste kända 15/7 1897

LUNDBY
Nst 16 i bruk 1877-1898
Nst 14 känd 15/7 1897 till 1931

SUNDBYBERG
Nst 16 känd juli 1877 till 1886
Nst 14 känd 1886 till 1936

SPÅNGA
Nst 16 känd juli 1878 till 1896.
Inget känt första 18 månaderna.

bke 2, 6 öre

GRILLBY 5/3 1879 till Enköping
en station västerut med järnvägen

STOCKHOLM-ENKÖPING
1894, stämpelns första år

GRILLBY
(tidigare Willberga)
fick en Nst 16,
känd till 9/12 1885.
Avlöst av Nst 14,
känd från 11/9 1885

EKOLSUND
(tidigare postkontor)
blev pst vid järnvägen
1/10 1877. Fick behålla
sin Nst 10:2, fick aldrig
någon Nst 16 eller 14

BÅLSTA
(f. Kalmarsand)
Nst 16,
känd t. 3/1 1889
Avlöst av Nst 14
känd f. 7/1 1889

BRO
fick behålla
sitt gamla namn
vid flytten till
järnvägen
Nst 16 är känd
till 2/7 1889.
Avlöst av Nst
14, känd från
8/4 1889

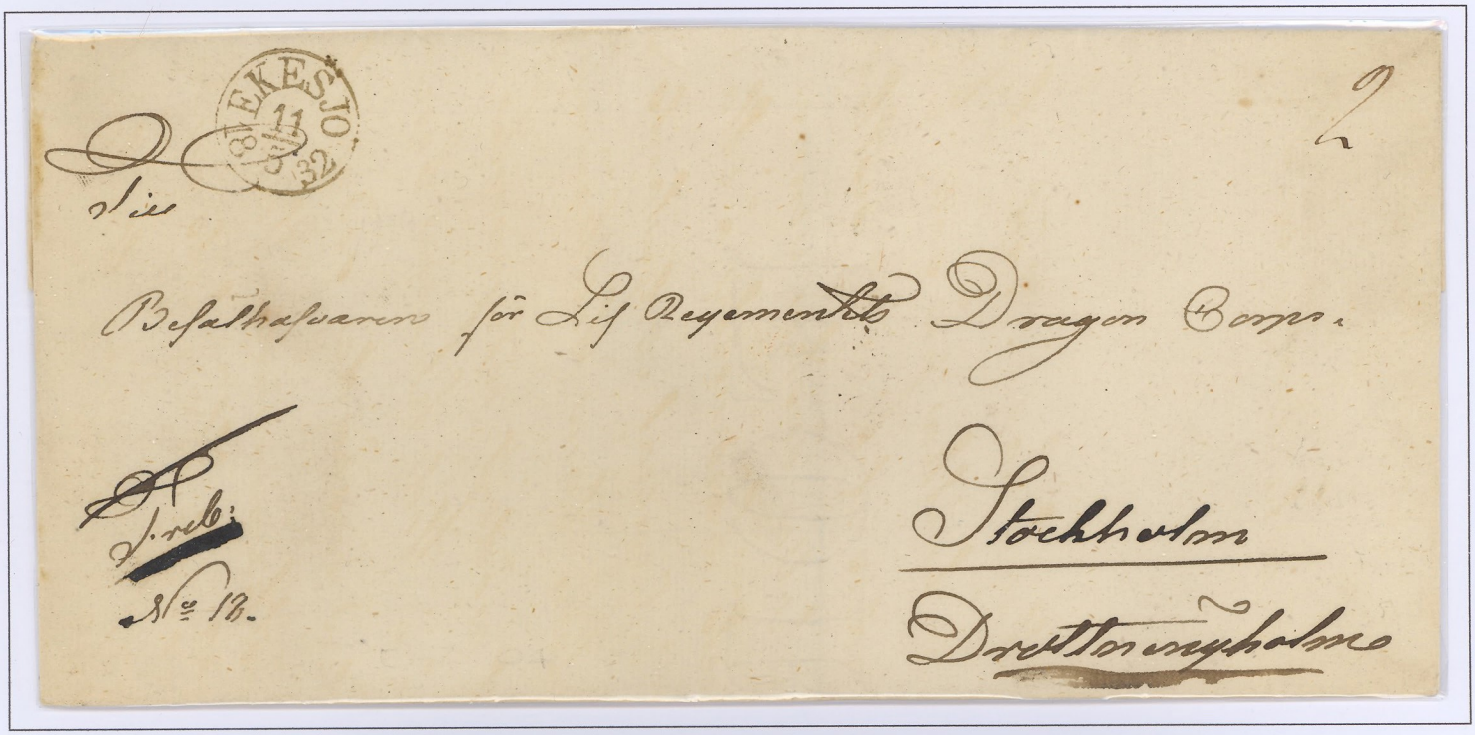

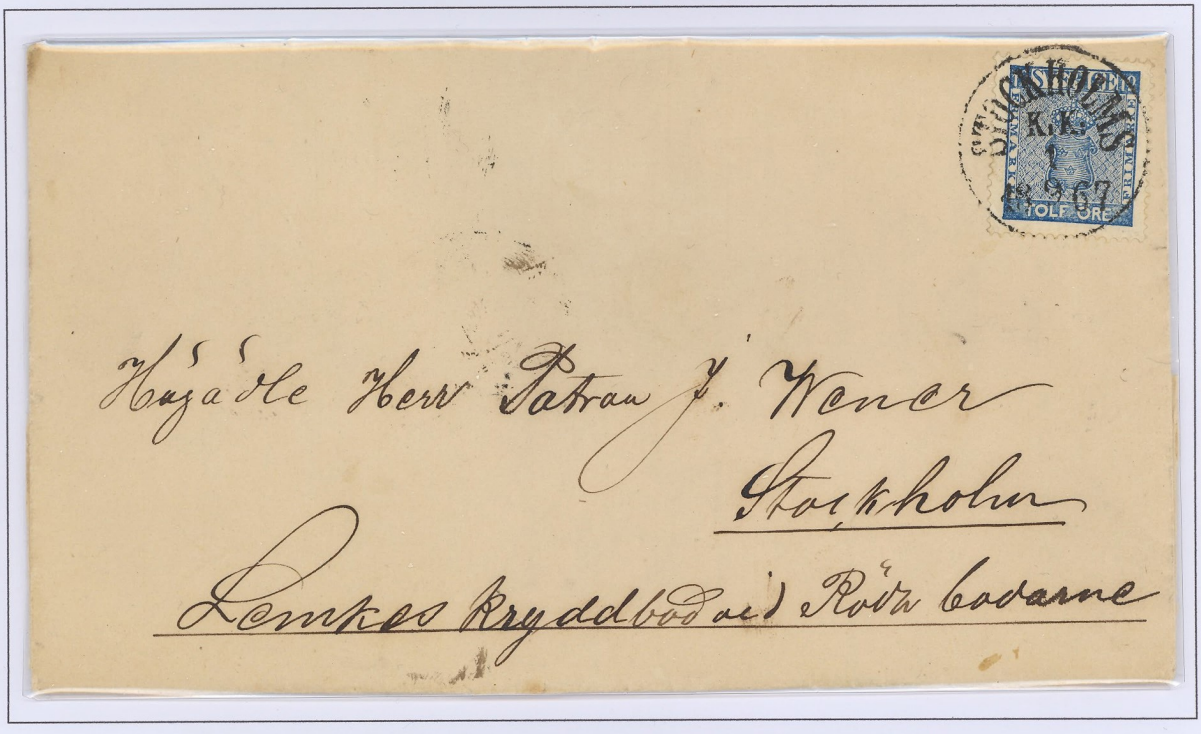
bke 6, sex öre

BRO 5/5 1884 till Elfkarleö,
Befordrat på tre järnvägsföretag: Stockholm-Tillberga, NSB och Upsala-Gefle Jernväg.

På **MÄLARÖARNA** fanns inför den stora postreformen pk **Drottningholm**, inrättat 1858. Ett pk hade funnits 1778 till 1830. Under mellantiden anlitades postväska och utvecklades kreativa lösningar som "PR Röda Bodarne". När rakstämplarna infördes blev Drottningholm utan. Först i juli 1827 kvitterades en sådan stämpel, avtryck är okända.

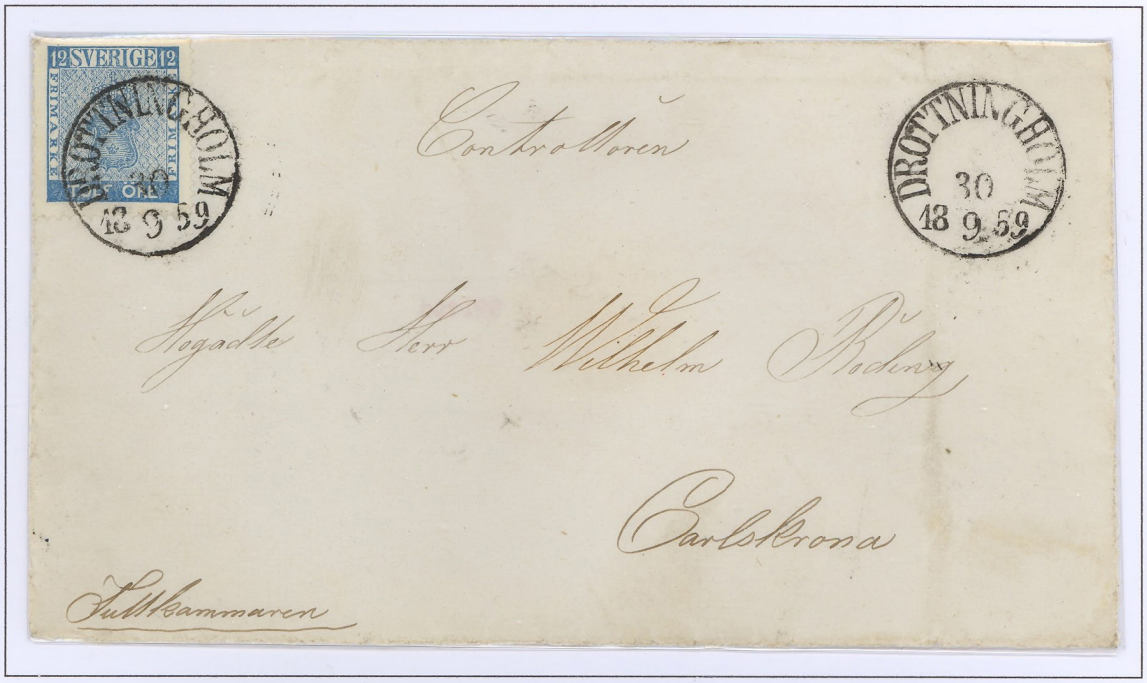

EKESJÖ 11/5 1832, typ 1, till Stockholm/Drottningholm,
Befallningshafvaren för Lif Regementets Dragon Comp.
Befordran från Stockholm: högst sannolikt med **slottets postväska.**
Taxa Eksjö Stockholm: 6 Skilling B:o, gällde 1831-1834.

Brev adresserat till Stockholm Lemkes Kryddbod och Röda bodarne
Inv. adresserat till Högädle Herr Patron Wener, **Svartsjö Kungsgård.** Dat. Ledinge Knivsta 31 Augusti 1867.
Befordran: **Lagt på postkupéns brevlåda** vid uppehåll i Knivsta. Kupén hade ännu inte fått någon stämpel.
STOCKHOLMS K.K. 1/9 1867. STOCKHOLM 1.TUR. 1/9 på baksidan. Sedan privat befordran till Svartsjö.

Den 1/6 1858 återkom Drottningholm som postexpedition. Sommartid växlades karterad post med dagliga, reguljära ångbåtar till och från Stockholm, vintertid med gästgiveriskjuts 2 gånger i veckan.

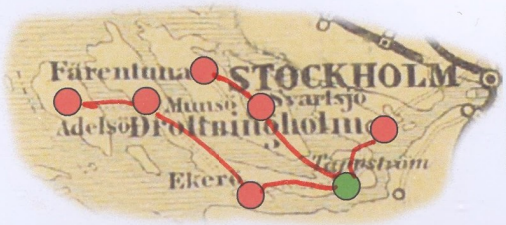

DROTTNINGHOLM 30/9 1859 till Carlskrona. Nst 10 typ 1, 23 mm.
Befordran: under **seglationstid** med daglig ångbåtsförbindelse till Stockholm.

SVARTSJÖ 1/3 1878, till Stockholm
samma dag sidostämplat av överordnade **DROTTNINGHOLM senaste kända** avtryck Nst 10 typ 2,

Befordran: med en av veckans två kärrposter från Svartsjö till Drottningholm.
Vintertid gick två kärrposter i veckan från Drottningholm via Bromma till Stockholm.

Färentuna pst inrättades redan den 14/5 1861. Den 1/1 1875 tillkom Svartsjö, Adelsö, Munsö och Ekerö. Bara Svartsjö och Ekerö överlevde 1879 års indragningar. Färentuna fick kärrpost från Drottningholm 2 ggr/vecka över Tappström (ej pst), senare även Svartsjö.

MUNSÖ
inrättad 1/1 1875,
indragen 30/9 1879.

17/4 1875
tidigaste kända

Handskriven kungörelse daterad: Svartsjö i Färentuna Härads Länsmans Kontor den 15 November 1877. **Befordrad i gångpostens väska via Tappström** till Munsö. Ankomststämplad Munsö 26/11 1877 och uppläst i Munsö kyrka den 18:e. (Tappström var ej postanstalt men måste ha haft en "uppsyningsman" för posten.)

Ekerö, Munsö och Adelsö fick gångpost via Tappström. Denna fick så liten omfattning att Kongl. Generakoststyrelsen utfärdade en särskild förordning om att postiljonen inte skulle behöva "dra en väska för vardera poststation". **En väska skulle få användas och öppnas på respektive pst.**
Det **blev normgivande för liknande förhållanden i övriga landet.** (Cirkulär Nr III 1875)

SVARTSJÖ

FÄRENTUNA
inr. 14/5 1861, indr. 30/9 1879.
Nst 10 är känd 1870-1879.

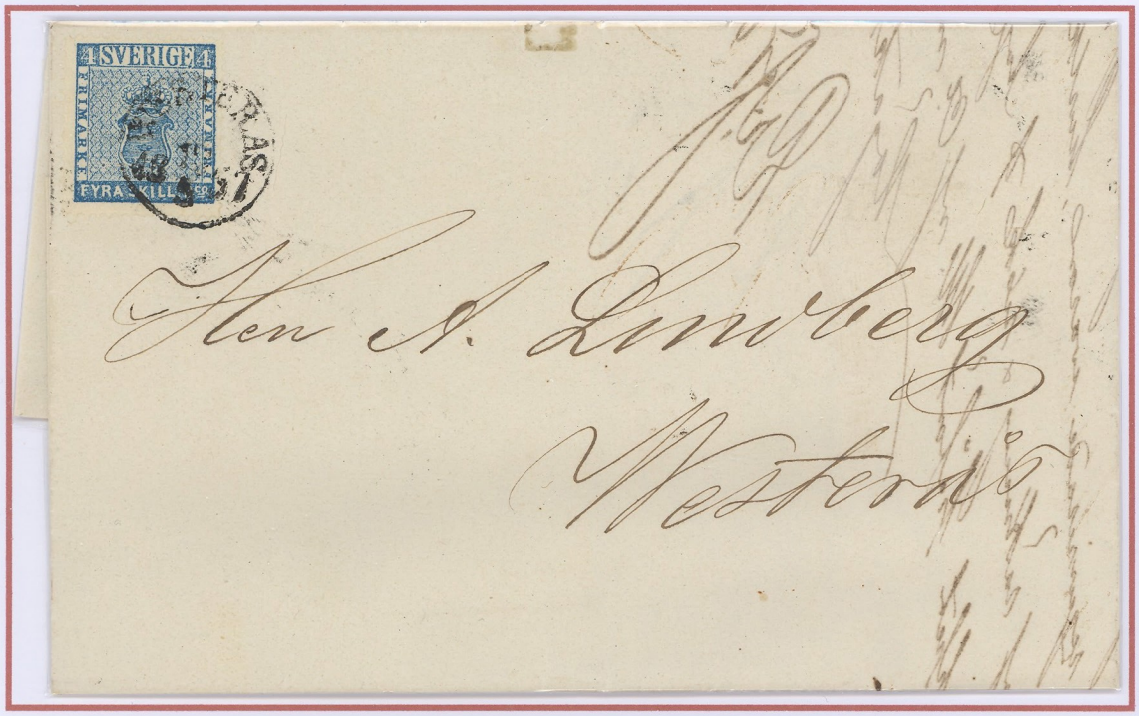

ADELSÖ
inr. 1/1 1875, indr. 30/9 1879
Nst 10 känd 1875-1879.

EKERÖ

Posten mellan Drottningholm och Stockholm betecknades gångpost, men krävde rodd på en del av sträckan. Den gick 2 ggr/vecka, 1875-1876 över den kortlivade poststationen Bromma. Under seglationstid drogs gångposten in och ersattes av Mälarens många ångbåtar.

Sommartid förde ångbåtarna karterad post till och från Drottningholm f.v.b. till poststationerna. Åf (med brevlåda) på långa rutter som Stockholm-Västerås och Stockholm-Enköping passerade. Vissa angjorde öarna. Ett antal Ångbåts PXP angjorde bryggorna, men de faller av utrymmesskäl utanför exponatets avgränsning.

Båtbrev,
dat. Stockholm den 11 maj 1857. Frankerat 4 sk. b:o, postat i låda ombord ett Åf som passerat öarna. Ankomststämplat WESTERÅS 12/5 1857.
Mycket ovanligt.

ÅNGBÅTS PXP.
Nr 91. angjorde bryggor på Svartsjölandet

DROTTNINGHOLM 6/9 1861 till Sundsvall & Sörfors.
Befordran: under seglationstid, från Drottningholm som **karterade post** med ångbåt till Stockholm.

I **ÖSTRA** Uppland fanns inför den stora postreformen 1874/75 postkontor i Norrtälje, inrättat 1641/43, Grisslehamn 1720, samt poststationerna Brottby 1862 och Åkersberg 1874.

Den urgamla stora postvägen var Grisslehamnsposten, Stockholm-Norrtälje-Grisslehamn och vidare österut. I december 1872 inrättades Ruggsätraposten närmare kusten, en kärrpost Stockholm-Norrtälje. .

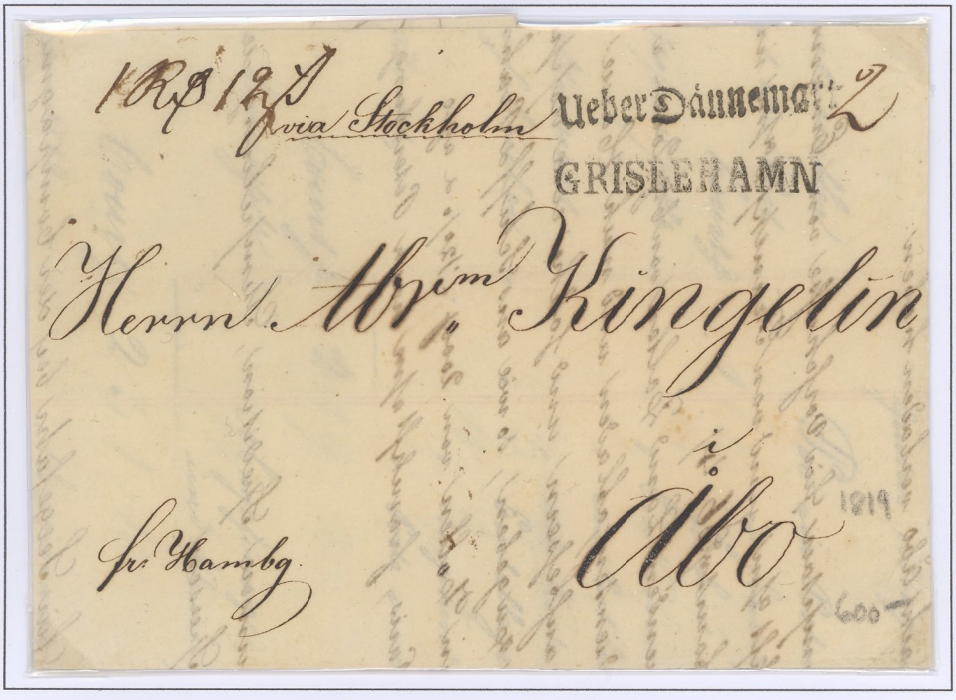

Ex Lennart Ivarsson

Karta 1875

GRISLEHAMN typ 1 till Åbo, lösen 20 Kopek silver, karterat 5.
Ankomstnotering: H. Bergman. Kopenham(n) bekommet 9 octob 1816
Typ 1 i bruk 1816-1828, daterade åren 1816-1818 är rariteter

Brevet är avbildat i SSPD Skrifter och Meddelanden 1981.

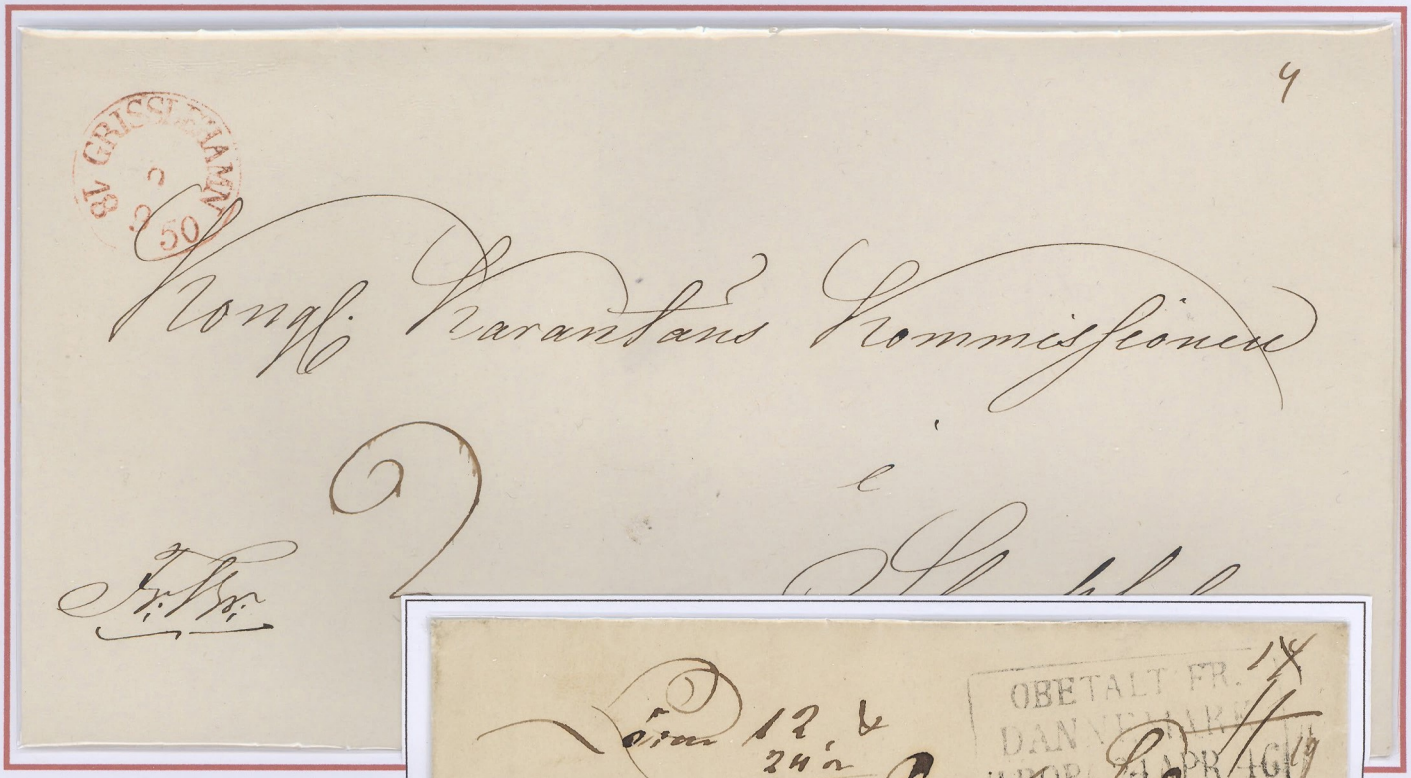
Brev från Lübeck 27 Sept 1819 via GRISLEHAMN till Åbo,
Noteringar: Fr. Hamburg och via Stockholm, kartering 2.
Lösennotering: 1 RD 12 S, avser portot från Hamburg genom Danmark och genom Sverige.
Stämplar: Ueber Dannemark samt GRISSLAHAMN typ 2, känd i bara 7 exemplar med datering.

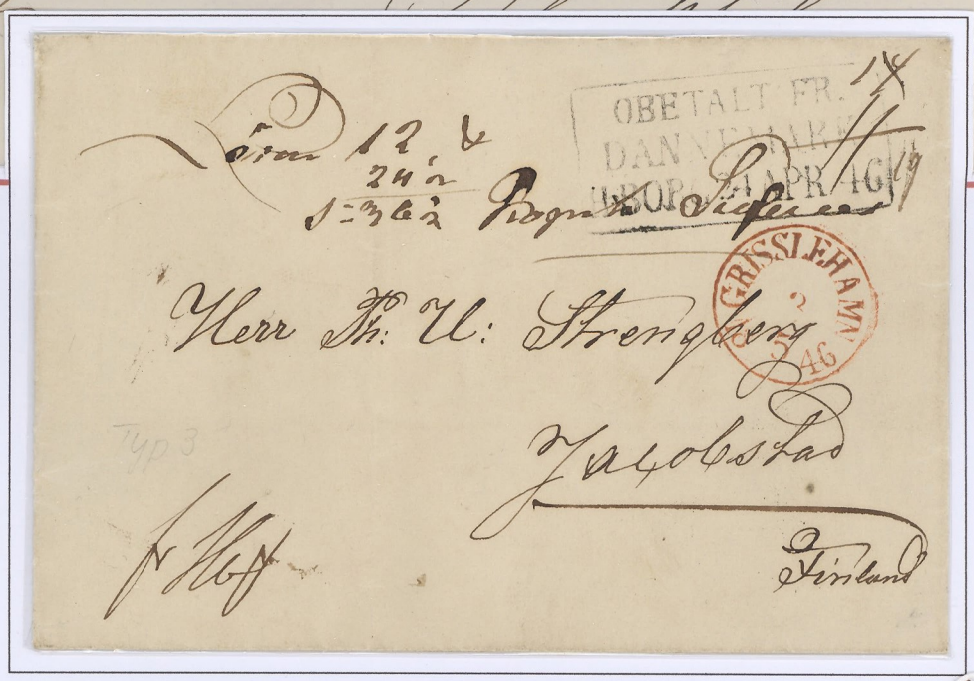

GRISLEHAMN 12/4 1831 till Uppsala
Nst 6 typ 1, kartering 4,
Med kärrpost till Norrtälje 2 turer/vecka
sedan Norrtälje-Uppsala 1 tur per vecka
Porto 5 Skilling, taxa 1831 - 1834

Nedan
GRISSLEHAMN 8/9 1850, till Stockholm,
Fribrev i 2:a viktklass,
Porto 2x5 = 10 Sk. Banco,
Taxa 1/1 1835 - 30/6 1855

Nst 6 typ 2, i röd färg känd 1847-1850.
Den röda färgen förknippas med kolera-varning. Postroddarna kom i kontakt med utländska postfunktionärer och resenärer. År 1850 var ett svårt koleraår.

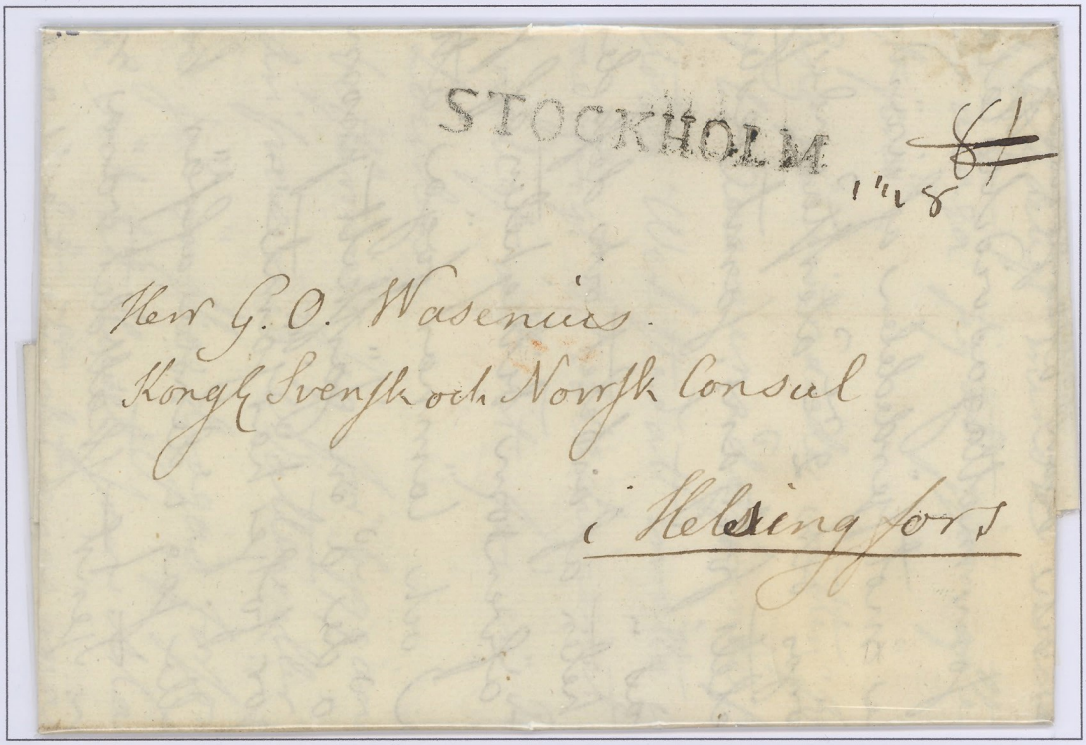

GRISSLEHAMN 3/5 1846,
transitbrev från Köpenhamn
25.4.1846 till Jacobstad,
notering: fr Hbg, stämpel:
OBETALT FRÅN DANMARK
HBORG 24.APR.46,
3 karteringar. Lösen med uträkning = 36 Kopek Silver.
Ankomstnotering 23 April 46

Nst 6 typ 3,
känd 1838-1846,
röd färg 1843-1850

Efter förlusten av Finland blev **Grisslehamn utväxlingspostkontor** mot Storhertigdömet Finland / Ryssland
Post till utrikes orter omkarterades här

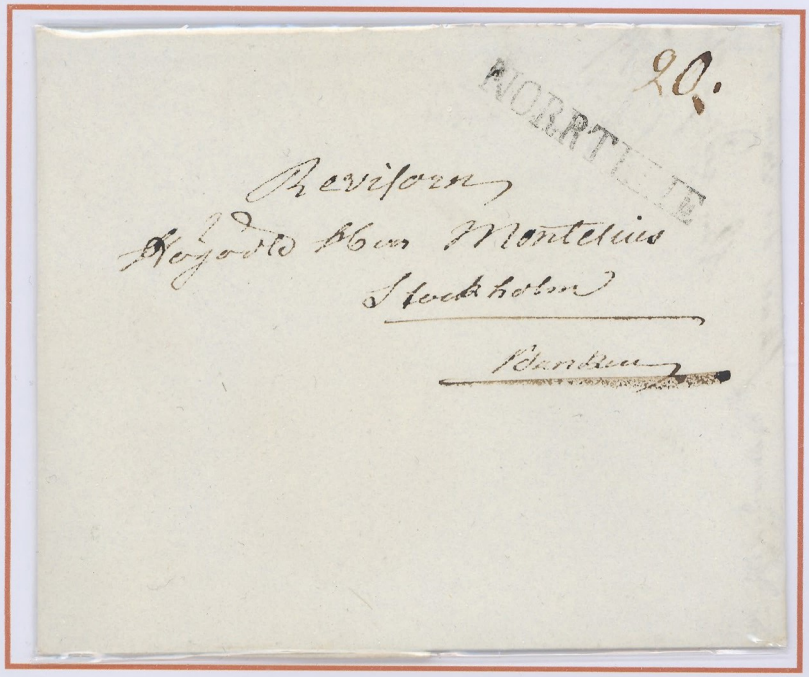

STOCKHOLM, Nst 4 typ 17, till Herr G.O. Wasenius Kongl Svensk och Norsk Consul i Helsingfors
Daterat Stockholm **10 augusti 1829**. Karteringsnummer 81 från Stockholm, omkarterat i Grisslehamn 138.
Porto till gränsen: 3 Skilling, taxa 1819-1830.

STOCKHOLM 18/3 1859 till Jacobstad, Finland.
Notering: **Via Grisslehamn.** Karterat i Sthlm 57, omkarterat i Grisslehamn 2.

Taxa efter 1858 års valutareform: till Finland/Ryssland 60 öre för <1 lod (via Ålands Hav eller Haparanda). Brev till Ryssland kunde sändas frankerat, ofrankerat eller betalt till gränsen. Detta är fullt betalt, med svensk notering **fco.** och finsk oval stämpel **FRANCO.** Ankomstnotering: 29 mars 1859.

NORRTELIE till Stockholm,
daterat Norrtelje d. 10 aug. 1818,

Norrtelje d. 10 Aug. 1818.

stämpelns tidigaste kända datering

Enligt SSPD:s Skrifter och meddelanden, 1981, skulle denna stämpel inte ha levererats förrän i mitten av 1819, nära ett år efter detta brev. Även Facit Postal och andra källor anger 1819 som första år.

Karterad 20
Porto 2 skilling + 3 rundstycken
Taxa 1/5 1807 - 31/12 1818

Grisslehamnsposten två dagar i veckan

19/7 1831 Nst 6 typ 1
Känd 1830-1833
Emb. Bref till Stockholm
Porto 4 skilling,
taxa 1831 - 1834

22/2 1844 Nst 7 typ 1
Känd 1838-1847
till Nyköping
Dat. Skeppsmyra 20de Febr
Porto 5 skilling,
taxa 1835 - 30/6 1855

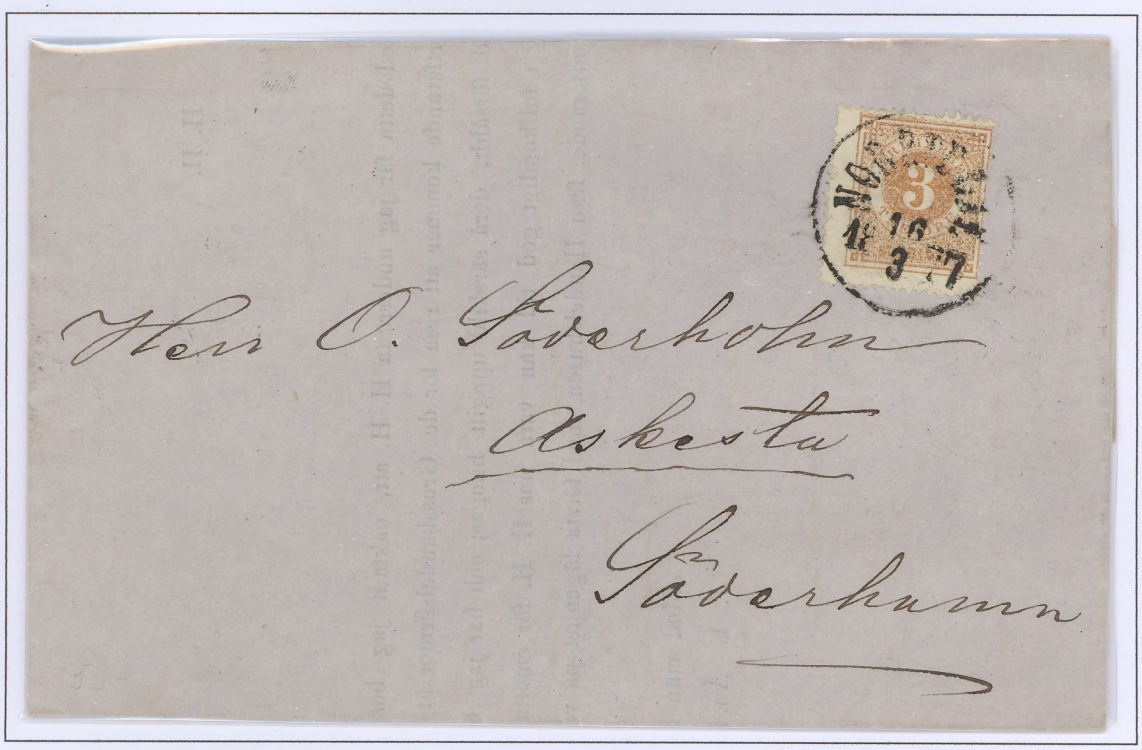

Söderbykarl
inr. 1/1 1875,
indr. 1973
8/10 1876 är
tidigaste kända
Nst 16

SÖDERTELIE 20/9 1847 till Norrtelge och Söderby Carls (postväska)
Porto Södertälje-Norrtälje var 5 Sk B:o, gällde 1/1 1835 till 30/6 1855.

Norrtälje underhöll många lösväskor, bl.a. Söderby Carls. **För år 1863 finns uppgift om 42 väskor**. Många gällde socknar eller statliga tjänstemän . Större gods och bruk anlitade Stockholm. Före enhetsportot gav det lägre porto för avgående post. Detta brev är före tiden då väskor för flera korrespondenter officiellt godkändes.

NORRTELJE 16/3 1877 till Söderhamn, transit STOCKHOLM K.E. 17/3 1877
Trycksak med 3 öres porto, som gällde 1/1 1877 till 31/3 1879

Befordran: Grisslehamnpostens diligens till Stockholm. Vintertid gick den 2 turer/vecka. Stockholm K.E. granskade försändelsen och dirigerade till N.S.B. och Uppsala. Där växlat till Upsala Gefle jernväg. Från Gävle med diligens till Söderhamn. (Kärrposten Norrtälje-Uppsala gick bara en tur/v.)

Mellan Stockholm och Norrtälje i anslutning till Grisslehamnsposten, inrättades **två lantpoststationer före 1875:** Brottby 1/2 1862 och Åkersberg 1/1 1874, ändrad till Åkersberga 1901.

Den 1/1 1875 inrättades på Grisslehamnsposten: Danderyd indr. 31/3 1879, åter 1/12 1879 – 20/11 1885, Östra Ryd, namnändrad 31/12 1875 till Rydboholm och 1/9 1880 till Rydbo, Wallentuna indragen 31/5 1877, Täby, Angarn indr. 30/6 1886 och Röö namnändrad 17/2 1888 till Rö. **Vid Ruggsätraposten** inrättades: Bergshamra, namnändrad till Utanbro 1919, Riala och Östanå.

ÅKERSBERG 22/3 1876 till Stockholm
Befordrat med **Ruggsätraposten**, vilken sommartid ersattes av ångbåtspost, 1876 med början i maj.

DANDERYD 20/7 1881
(2:a perioden) **till Rydbo.**
Befordrad: STOCKHOLM K.E. 20/7, st. på baksidan.
Samma dag åter med **Grisslehamnsposten till Täby.** Därifrån gick en **sommarpost till Rydbo.**
Vintertid gick den vidare till Vaxholm.

TÄBY
28/4 1875
Tidigaste kända

Östra Ryd i Roslagen inrättades 1/1 1875.

Samma dag inr. en pst med likalydande namn i Östergötland.

Östra Ryd i Roslagen namnändrades till **Rydboholm** den 1/1 1876 och till **Rydbo** 1/9 1880

Namnförvirring: **BERGSHAMRA 25/9 1889 till Pastorsämbetet i Östra Ryd, Östra Ryd.** Befordran: Lantbrevbäraren Bergshamra-Länna (som ännu inte hade fått någon stämpel) till Bergshamra, Ruggsätraposten och Grisslehamnsposten till Stockholm. I Östergötland finns ingen församl. med det namnet. ÖSTRA RYD stämplar 5/10 1889, **returnerar Rydbo.**

BERGSHAMRA
10/1 1875
tidigaste kända

Lbb BERGSHAMRA- LÄNNA, linjen hade stämpel 1891-1902.

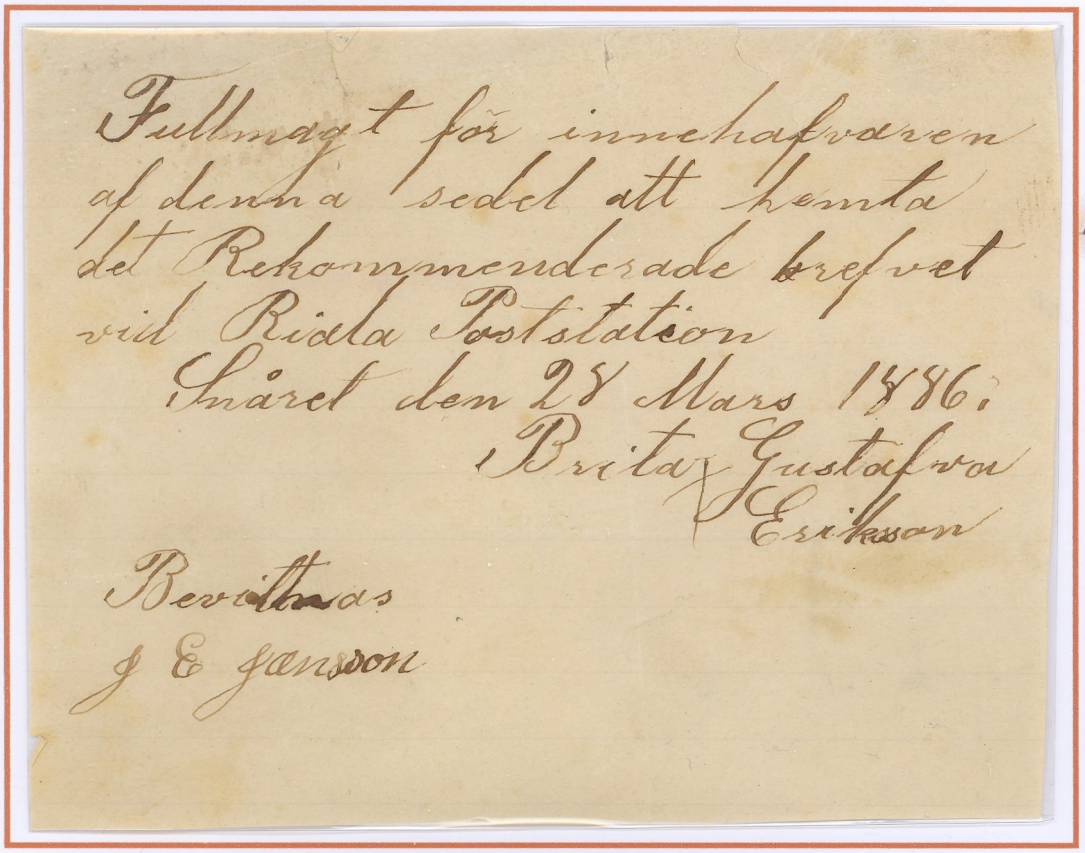

RYDBOHOLM
Nst 16
känd
16/6 1876
till
11/5 1880.
Ovanlig.

GÖTEBORG 18/7 1870 till Stockholm. Retour Rydboholm.
Eftersänd i **Rydboholm slotts postväska** (utställd på Stockholmia 2019).
Erdman utarbetade ett antal geologiska kartblad, bl.a. Rydboholm daterat 1871.

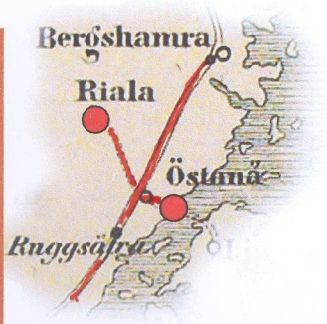

RYDBO
Nst 16 Känd
7/4 1883 till
26/11 1899

Fullmagt för innehafvaren
af denna sedel att hemta
det Rekommenderade brefvet
vid Riala Poststation
Året den 28 Mars 1886.
Brita Gustafsva
Eriksson

Bevittnas
J E Jansson

Fullmakt 28/3 1886 med tillhörande avi om Rek
att utkvittera ett rekommenderat brev vid RIALA poststation.
Avin utsänd dagen före med stämpel RIALA 27/3 1886

RIALA
hade gångpost
från

ÖSTANÅ
på en sidoväg till
Ruggsätraposten

16

Ett rekommenderadt bref

till enkan B. E. Eriksson, Snäret

från Stockholm, der afstämpladt den 24/3

och försedt med inlemningsn:r 18342, finnes å härvarande postanstalt att, mot qvitto, i föreskrifven ordning utbekomma.

Ofvannämnda bref har jag i oskadadt skick emottagit; erkännes.

Gustafva Eriksson

Bevittnas:

A A Wennberg

RIALA
27
18 3 86

(Blankett n:r 166.)
December 1872.

Blankett n:r 166. December 1872. Den tidigaste blanketten för avisering av rek.

Mellan Grisslehamn och Norrtälje i nära anslutning till Grisslehamnsposten inrättades den 1/1 1875 fem poststationer (plus några som jag räknar till kusten):
Lohärad och Malsta, indragna den 30 september 1879,
Estuna, Roslagsbro och Söderby Karl.

Karta 1877

ESTUNA 30/5 1876 till Norrtelje

Sommartid fördes Grisslehamnsposten med kärrpost över Norrtälje till Stockholm. Vintertid diligens.

Från Estuna över NORRTELJE 3/1 1865 till Stockholm
Påteckningen: från Pastors Embetet i Estuna, antyder att brevet gått löst till Norrtälje.
Ofrankerat, lösennotering 12 (öre). Allmänna Barnhuset hade fribrevsrätt, behövde inte betala extra för avisering.

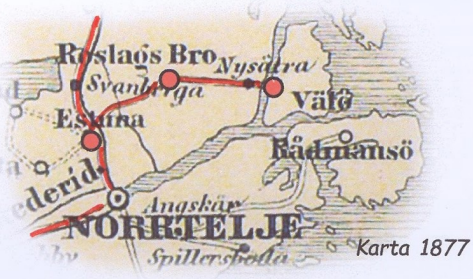

ROSLAGSBRO 1/8 1879 till Nystad, Finland

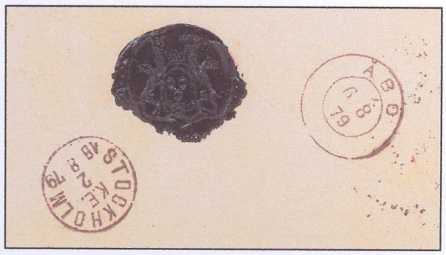
Befordrad: med kärrposten mellan Vätö och Estuna, den gick 2 dagar i veckan. Från Estuna söderut med Grisslehamnsposten, transit STOCKHOLM K.E. 2/8 1879, transit Åbo 6.8.79. Fyrkantstämpel ANK 8/8. Tidsspannet mellan de två transitstämplarna tyder på att brevet åter gått norrut för att ros över Ålands hav.

Porto: 20 öre gällde UPU:s 2:a grupp 1/1 1875 till 30/6 1905.
Fk 1, 12 öre uppfrankerat med 8 öre ger korrekt porto.

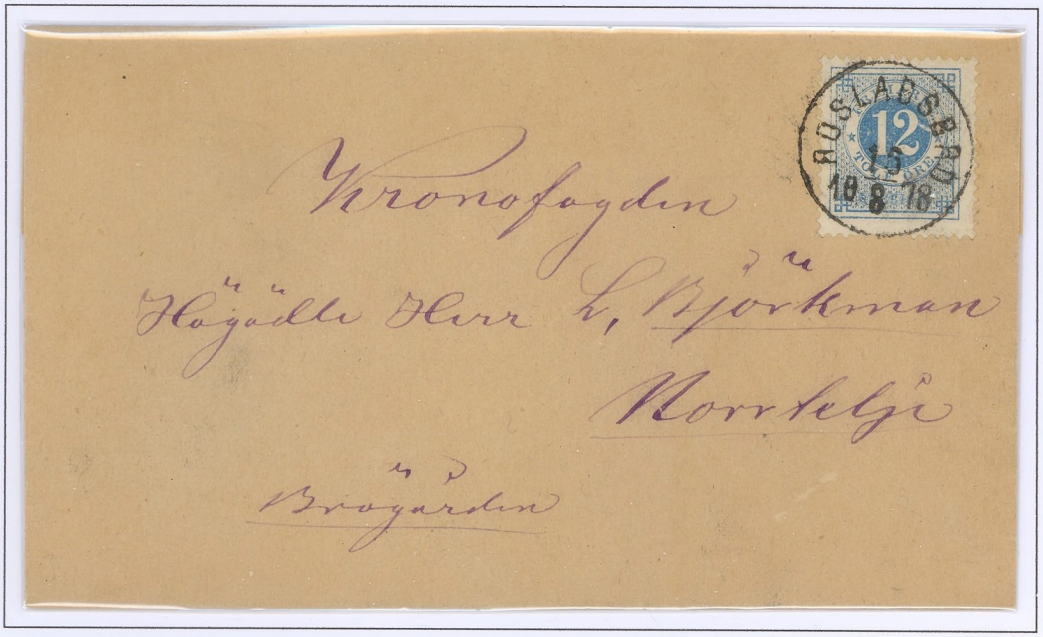
Notering: *Herr Lagman Lönnblads post* tyder på att brevet slutligen skulle levereras med häradsposten, motsvarigheten till svenska kronoposten.

Karta 1877

Del av baksidan

ROSLAGSBRO
18/7 1875
tidigaste kända

ROSLAGSBRO
13/8 1878
till Norrtälje
Befordrad med kärrposten från Vätö till Estuna. Från Estuna med Grisslehamnsposten.

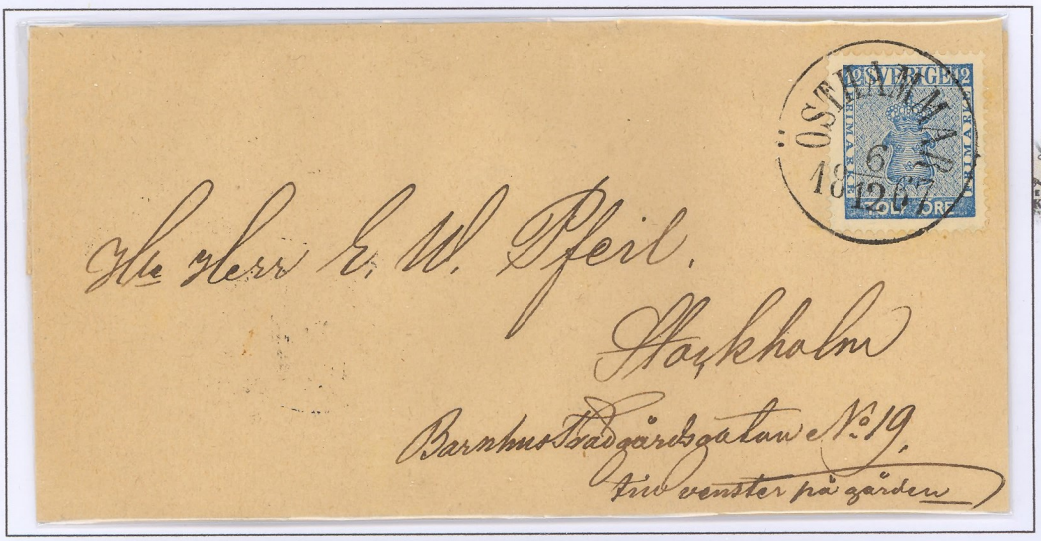
5h Kusten

Vid KUSTEN fanns inför den stora postreformen 1874/75 postkontoren Östhammar och Öregrund inrättade 1645/68, Grisslehamn 1720, Norrtälje 1641/43 och Vaxholm 1757. Poststationer: Furusund* 1858, Värmdö 1861, Sandhamn* 1866. *) Endast öppna sommartid.

De viktigaste posterna var Grisslehamnsposten, med sidovägar och en kärrpost längs kusten från Älvkarleö till Östhammar. Östhammar och Norrtälje hade även kärrposter med Uppsala.

Från 1860-talet kan man under seglationstid räkna med daglig post per ångbåt, karterad och i låda ombord, även Ångbåt PXP. Vintertid gällde kärrpost och gång-/roddpost till kusten och öarna öster om huvudstaden.

ÖSTHAMMAR 6/12 1867 (typ 3) till Stockholm
Befordran: Kärrpost över Edebo och Trästa (ej pst), växling till Grisslehamnsposten, vintertid med diligens över Norrtälje till Stockholm.
Ankomststämpel på baksidan: 7/12 STOCKHOLM 2.TUR.

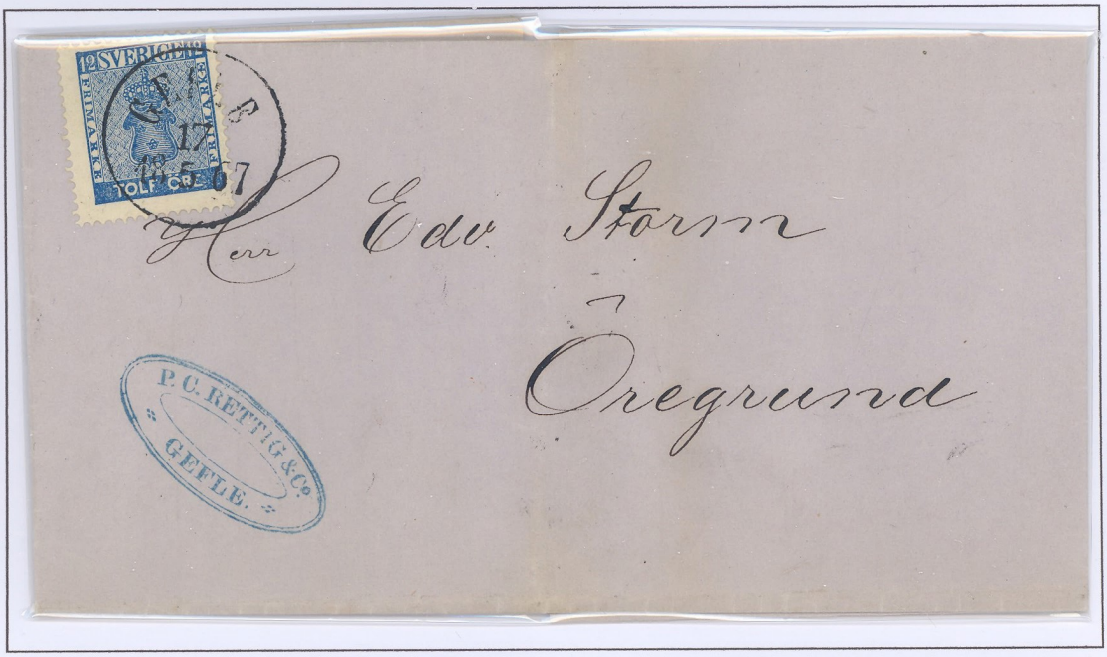

GRISLEHAMN Nst 7
känd 1838-1843
och 1855-1858
raritet på frimärke

Nst 10 Typ 2,
i bruk 1860-1866

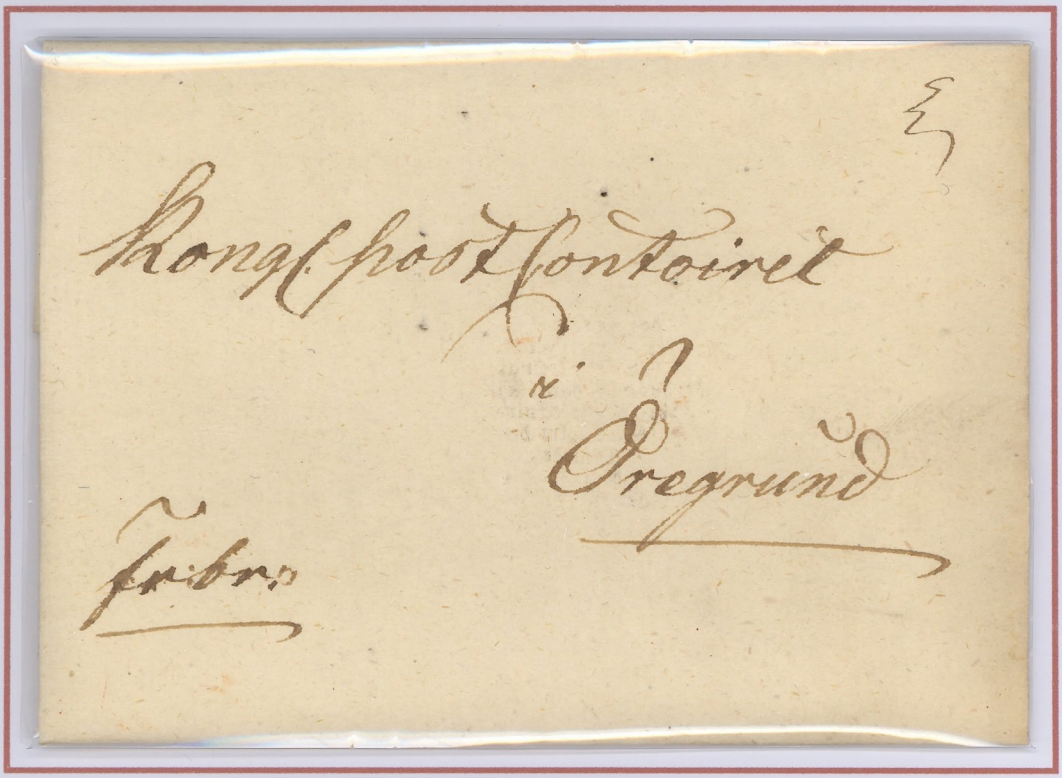

Nst 18 i bruk
1883-1951

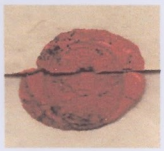

Gävle 17/5 1867 till Öregrund
Den 1/12 1855 inrättades en ny (kärr)post en gång i veckan fram och åter emellan Gävle och Östhammar. Delsträckan Gävle-Älvkarleby gick samordnad med Norrlandspostens diligens. Östhammar-Öregrund: kärrpost. Från 1/1 1869 en g/vecka med växling vid Norrskedika. Här fanns en postvårdare som tog hand om väskorna.

Till följd av det ryska anfallet på Sverige den 14 mars 1808 beordrade Gustav IV Adolf statssekreteraren C Lagerbring att utarbeta en Lantvärnsförordning. 28 000 män i åldern 18 till 25 år inkallades att förstärka de reguljära trupperna och överta en del bevakningsuppgifter. Sedan ryska trupper landstigit på Åland samlades 600 man ur Upplands Lantvärn vid Grisslehamn för att bevaka fastlandet. Den 8/11 beslutade Kongl. Maj:t att **lantvärnsmännen skulle beviljas portofrihet för ett brev i månaden.**
Breven skulle märkas med Fri-Bref och Landtvärns-Bref.

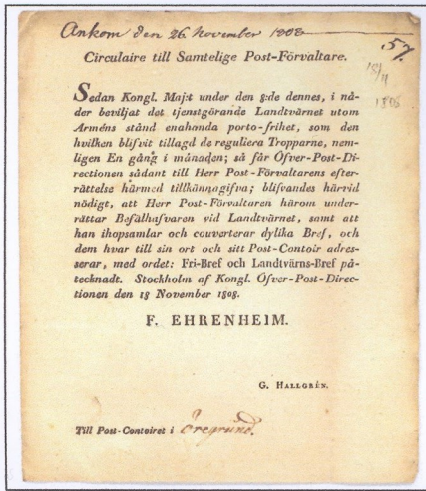

Cirkuläret som Fribrev till Kongl. Post-Contoiret i Öregrund

Karteringen är det enda spåret efter postbehandling. Invändig notering: Ankom den 26 November 1808. Stockholm hade inga stämplar under åren 1800-1810. Brevet är förslutet med Gen:Post Expeditions Sigill. Postväg: kärrpost från Stockholm till Uppsala gick 2 ggr/v, därifrån till Östhammar och Öregrund gick den 1 g/v.

År 1800 fanns 110 postkontor i riket. Texten nederst på cirkuläret, med handskrivet Öregrund, visar att bara utvalda postkontor skulle få cirkuläret, de som hade lantvärn placerade i sitt område. Hur många trycktes? Högst 50 exemplar? Hur många är bevarade? Troligen **raritet.**

Ankom den 26 November 1808
Circulaire till Samtelige Post-Förvaltare.

Sedan Kongl. Majt under den 8:de dennes, i nåder beviljat det tjenstgörande Landtvärnet utom Arméns stånd enahanda porto-frihet, som den hvilken blifvit tillagd de reguliera Tropparne, nemligen En gång i månaden; så får Öfver-Post-Directionen sådant till Herr Post-Förvaltarens efterrättelse härmed tillkännagifva; blifvandes härvid nödigt, att Herr Post-Förvaltaren härom underrättar Befälhafvaren vid Landtvärnet, samt att han ihopsamlar och couverterar dylika Bref, och dem hvar till sin ort och sitt Post-Contoir adresserar, med ordet: Fri-Bref och Landtvärns-Bref påtecknadt. Stockholm af Kongl. Öfver-Post-Directionen den 18 November 1808.

F. EHRENHEIM.

G. HALLGREN.

Till Post-Contoiret i Öregrund.

Cirkulaire till Samtelige Post-Förvaltare.

Sedan Kongl. Maj:t under den 8:de dennes, i nåder beviljat det tjenstgörande Landtvärnet utom Arméns stånd enahanda porto-frihet, som den hvilken blifvit tillagd de reguliera Tropparne, nemligen En gång i månaden; så finner Öfver-Post-Directionen sådant till Herr Post-Förvaltarens efterrättelse härmed tillkännagifva; blifvandes härvid nödigt, att Herr Post Förvaltaren härom underrättar Befälhafvaren vid Landtvärnet, samt att han ihopsamlar och couverterar dylika Bref, och dem hvar till sin ort och sitt Post-Contoir adresserar, med ordet Fri-Bref och Landtvärns-Bref påtecknat. Stockholm af Kongl. Öfver-Post-Directionen den 18 November 1808.
F. EHRENHEIM.
/ G. Hallgren.

Till Post-Contoiret i Öregrund.

ÖREGRUND 28/6 1853
till Umeå & Dalkarlså

Befordran: Ännu gick all post över Uppsala, kärrpost 2 ggr/vecka.
Där växlades norrlandsposten till kärrpost över Tierp och Gävle.
Från Umeå hade i Häggströmska Handelshuset egen postväska.
Porto: 8 Skilling Banco, gällde 1835 till 30/6 1855.

Proveniens: Avbildad i SFF Special-handbok Nr 6, K-E Stenberg, 1974.
Där med sällsynthetsgrad 4 = **6-10 kända.**

ÖREGRUND 1/12 1868 till Upsala, Dannemora
Befordran: Kärrpost till Uppsala. Från Uppsala hade Dannemora egen postväska.
Nst 10 typ 1, ibruk 1855-1870

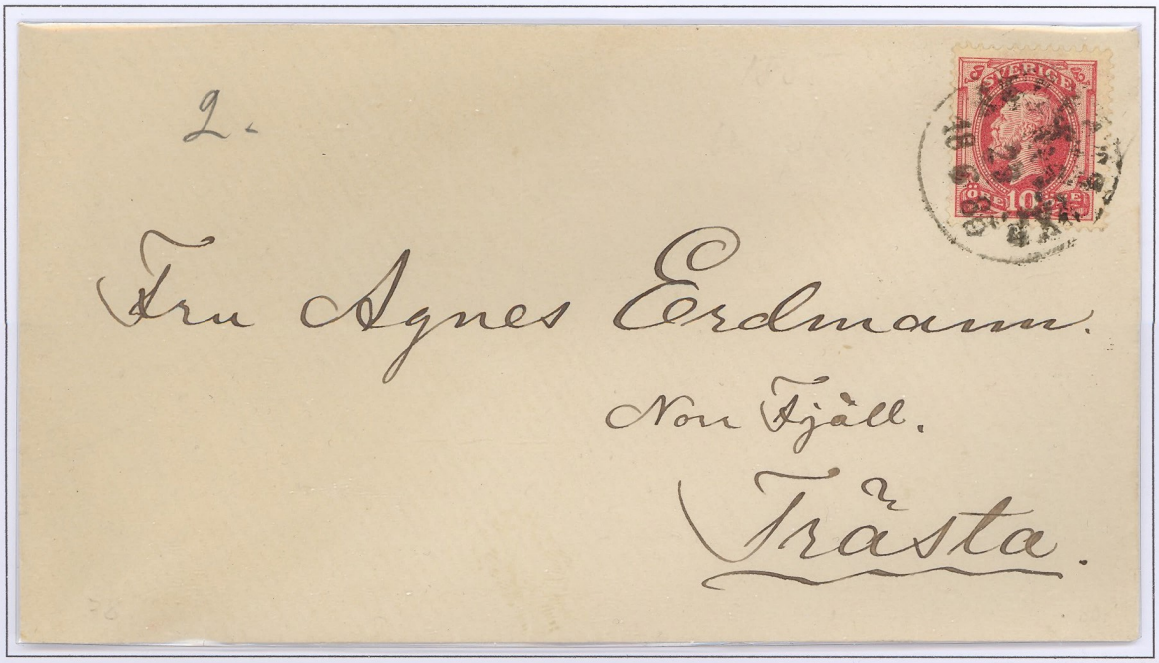
Lantbrevbäring
vid norra kusten

ÖREGRUND-GRÄSÖ.
En kortlivad poststation fanns på Gräsö 1875-1879.
Den fick sin post via Öregrund.
Poststationen ersattes med lantbrevbäring.
Åren 1894 till 1899 med svår stämpel.

ÖSTH.-ELFSNÄS
En lantbrevbäring gick från Östhammar till Elfsnäs.
Belagd i postkartor 1887-1904.
Åren 1896 till 1900 med svår stämpel.

2.

Fru Agnes Erdmann.

Norr Fjäll.

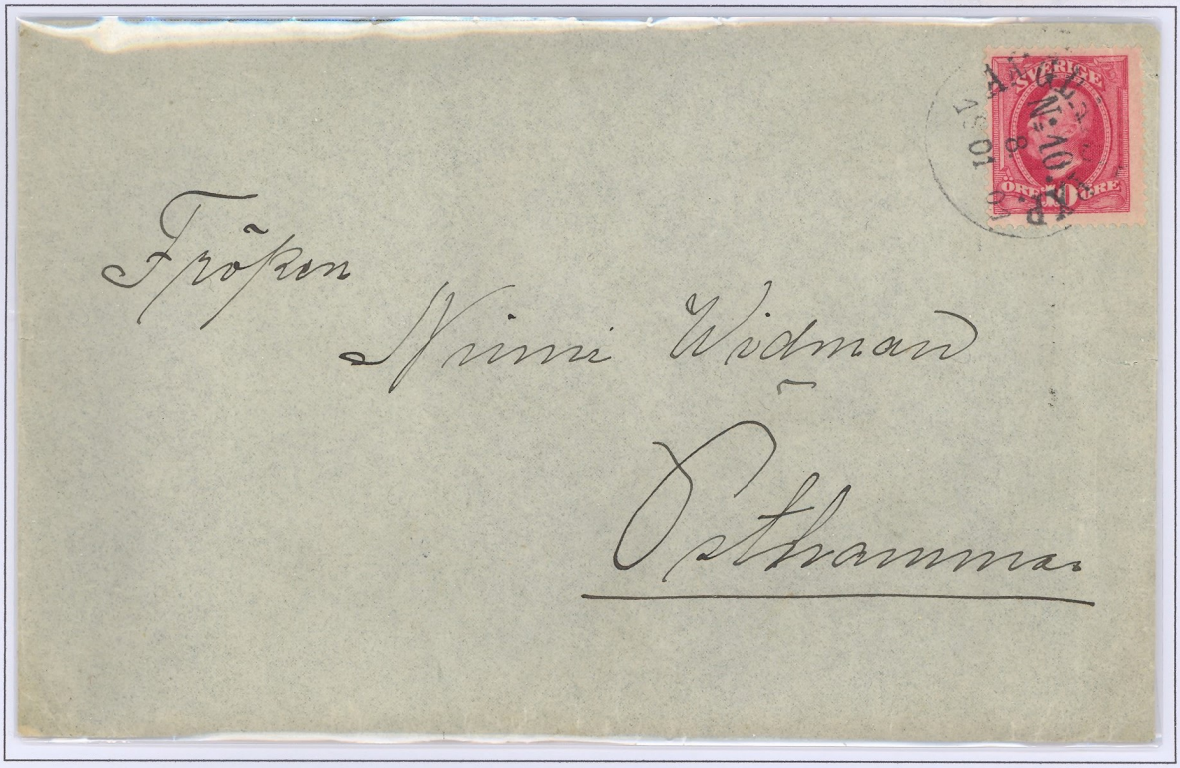
Trästa.

Ett 50-tal Ångbåts PXP kan knytas till farvattnen längs Upplandskusten, varav 10-15 har gått genom Väddö kanal Rutterna är dokumenterade i litteraturen.

Adresser på försändelser kompletterar bilden.

Postat: **ÅNGBÅT PXP № 5, 29/6 1885, adress Norr Fjäll, Trästa**
Med Åf Roslagen II, på rutt Stockholm-Norrtälje-Östhammar (1884-86).
Trästa ligger på fastlandssidan och Fjäll på Väddösidan, där Väddö kanal är 105 m bred. Till början av 1870-talet hade Trästa en roll i växlingen mellan Norrlandsposten och Grisslehamnsposten över Häverö och Edebo. **Vid Trästa måste ha funnits en postvårdare.**

Fröken

Hanni Widman

Östhammar

Postat: **ÅNGBÅT PXP № 10, 8/01 1901, till Östhammar**
Åf Runar, på rutten Stockholm-Väddö kanal-Norrtälje (1901-02) gick ända upp till Östhammar, där brevet ankomststämplades 11/8 1901.
Innehållet är daterat Gransättra d. 9/8 1901. (Trol. Gransätra vid Marum på Björkö)
Båtens poststämpel har felaktigt datering, såväl dag- som månadssiffra:
8/01, bör vara 10/8. I januari fanns normalt ingen Ångbåts PXP i trafik.

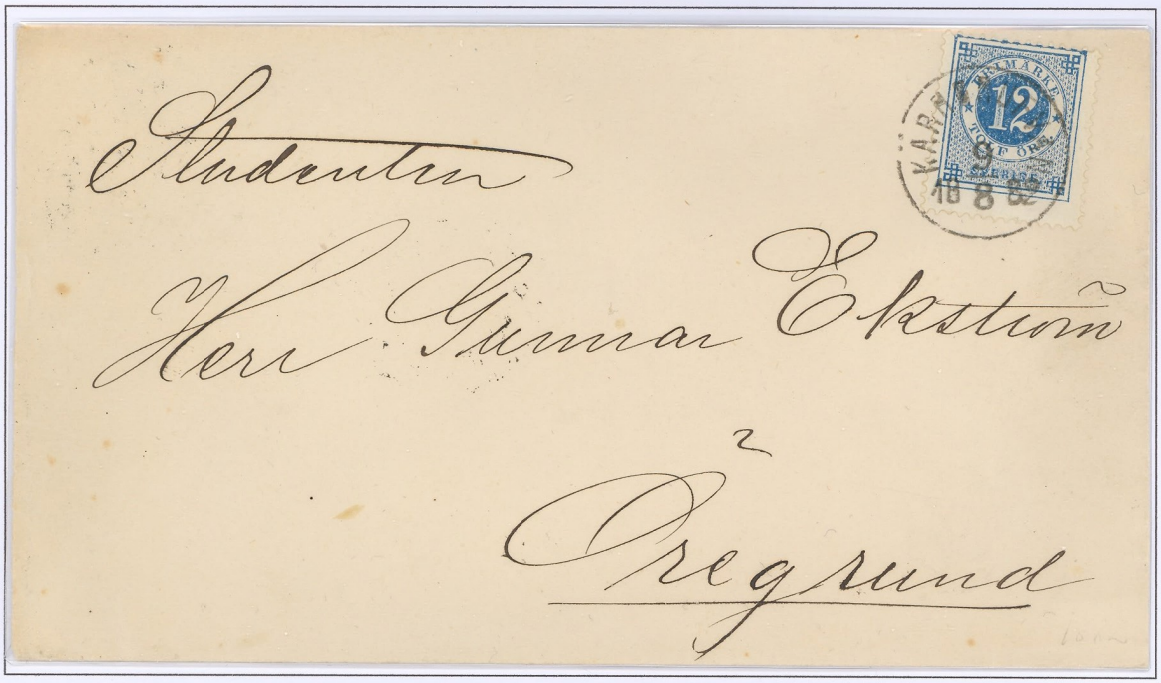

Alla båtar i reguljär trafik skulle ha brevlåda. Vissa förde även karterad post i säck.

Lådbrev
Daterat Sundsvall 5 augusti 1878, till Stockholm
Postat på låda ombord en av ångbåtarna med destination söderut längs Norrlandskusten.
Stämplat vid ankomsten Stockholm KE 6/8 1878.
Avsändarens stämpel: Gust. Larson, Sundsvall

Lådbrev
Daterat Stockholm 22 april 1869, till Gävle,
Postat i låda ombord en av de dagliga ångbåtarna längs Upplandskusten.
Stämplat vid ankomsten: GEFLE 23/4 1869
Avsändarstämpel: Otto Dahlström & Cº Stockholm.

Karterad post
KÄRRGRUFVAN 9/8 1882 till Öregrund
Två transit Stockholm K.E. samma dag.

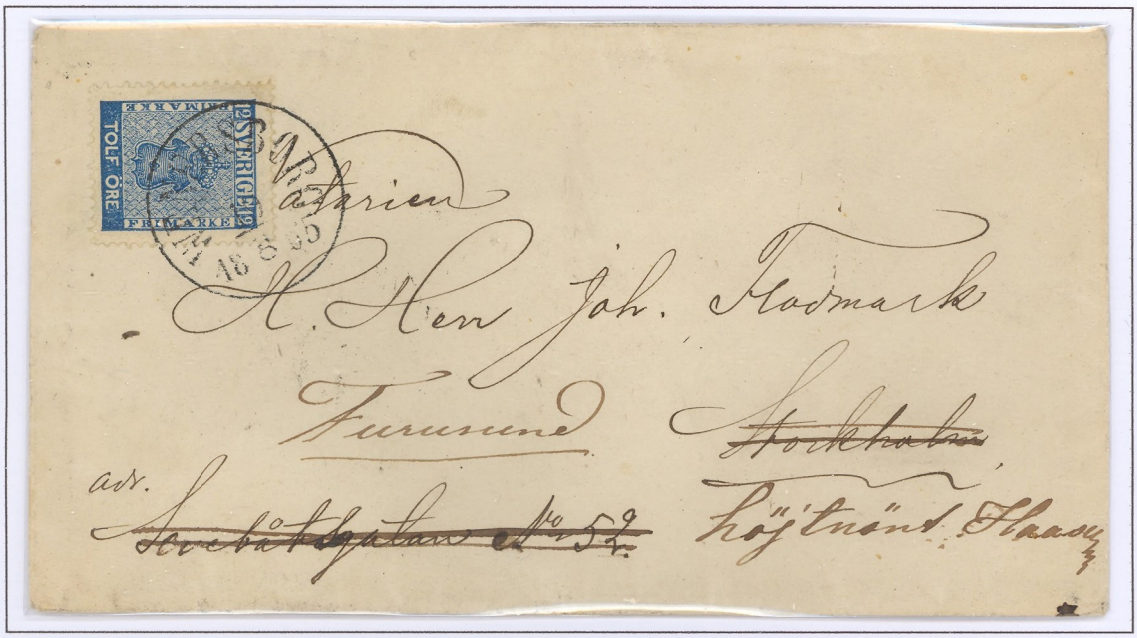
Under seglationstid visar det att brevet har gått med ångbåt från Stockholm.

Furusund "bad"-postexpedition inrättades 1858. "Till lättnad vid brevväxlingen för de vid Furusund ... sig uppehållande badgäster kommer ... postgång att från och med nästkommande juni månads början och sedermera årligen under juni, juli, augusti och september månad underhållas såväl mellan Stockholm och Furusund som även emellan sistnämnda ställe och Norrtälje ... *1858 Cirkulär 17 maj*

En året runt öppen postation ersatte postexpeditionen 20/12 1871. Vintertid växlades post med Norrtälje, rodd- och kärrpost 2,5 mil, 4 ggr/vecka. Sommartid växlades alla dagar per ångbåt, med Norrtälje och Stockholm.

Från hösten 1874 begränsades landposten till 3 turer/vecka. Snart bara 2 dagar/vecka, onsdag och lördag.

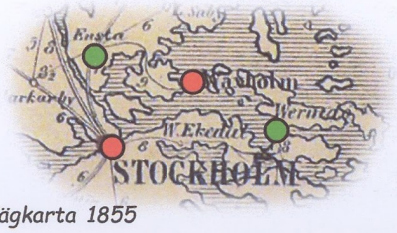
FURUSUND
27/8 1869
Nst 10 typ 1,
känd 1858-1869,
samt efter renovering 1884-1899.

WENERSBORG 19/8 1865 till Stockholm, retur sommar-postexpeditionen Furusund,
Befordran: kärrpost (möjligen diligens) till Västra Stambanan, med tåg till Stockholm. Ångbåt till Furusund.

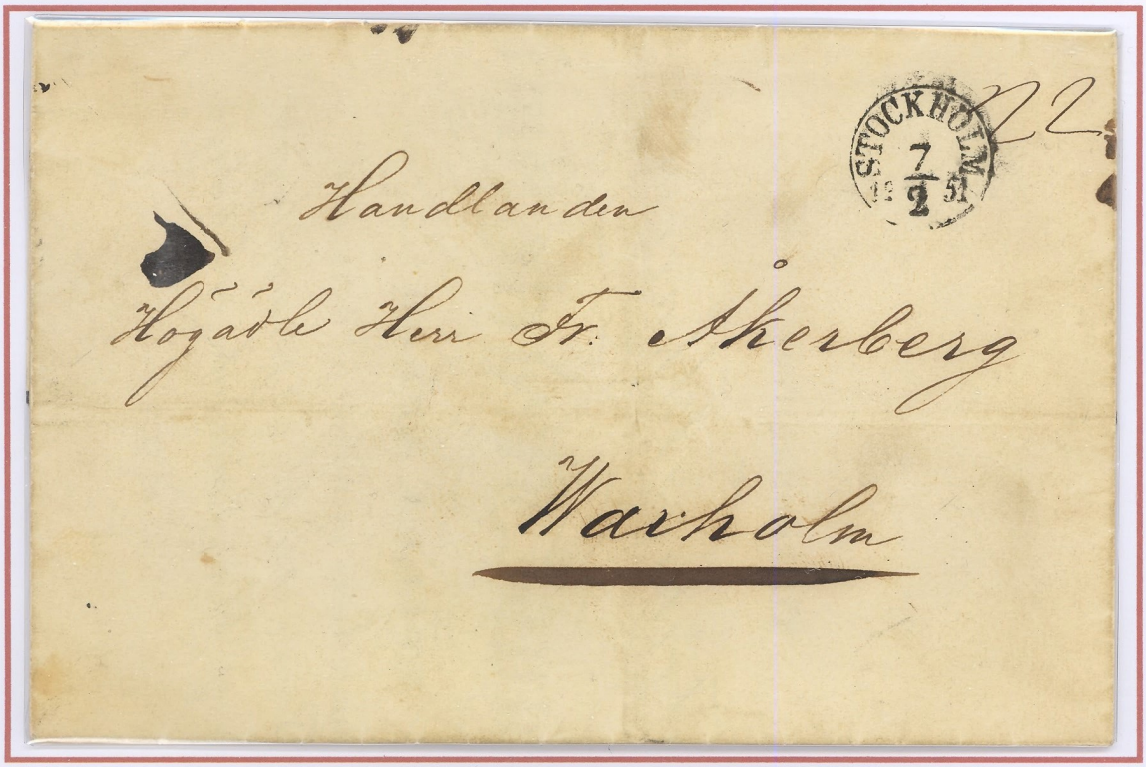

FURUSUND 6/3 1891 till Stockholm. Befordrat landvägen. Assureras 236 kr, vikt 29 gr. Inlämningsnummer 5025, ankomstnummer 493 i rödkrita. Porto <125 g = 20 öre + Ass < 500 kr = 30 öre, summa 50 öre

Vägkarta 1855

Vaxholm postkontor inrättades år 1757. Postvägen blev en sidoväg till stora Grisslehamnsposten. Post växlades vid en näraliggande postgård. Under 1700-talet var det Åfva. År 1866 nämns Ensta, varifrån posten går vidare med gästgiveriskjuts, till 1868 en gång i veckan, sedan 2 gånger. Sommartid, fr.o.m. år 1863, är landposten indragen. Då finns dagliga förbindelser med ångbåt.

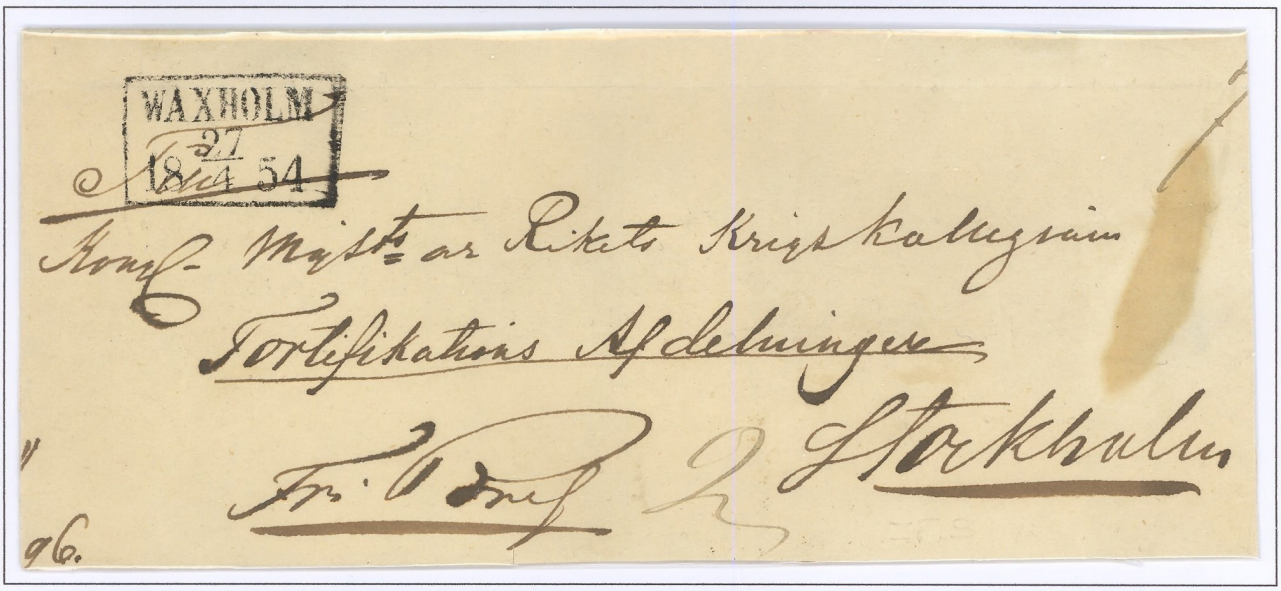

Tryckt sorgebrev från Kummelnäs, på Värmdön, till Vaxholm, poststämplat och karterat **STOCKHOLM 7/2 1851.** Förmodligen ur ett brevpaket sänt via Värmdö postuppsyningsmannaplats och uppdelat i Stockhom till ett flertal adressater. Ordinarie taxa till Waxholm var 3 Sk. B:o 1835 – 30/6 1855. Se faktaruta till höger.

Sorge-Bref
Cirk. 7/6 1831: meddelar tillstånd att sammanslå ett flertal sorgebrev i gemensamt paket/omslag vars innehåll avsändaren "bestämdt uppgifver vara Sorge-Bref". (Ett sådant omslag är känt.)

Mottagande postkontor skulle sprida dessa vidare. Inget sägs om märkning av de inneslutna breven.

Om de vidaresända breven kan man bara spekulera.

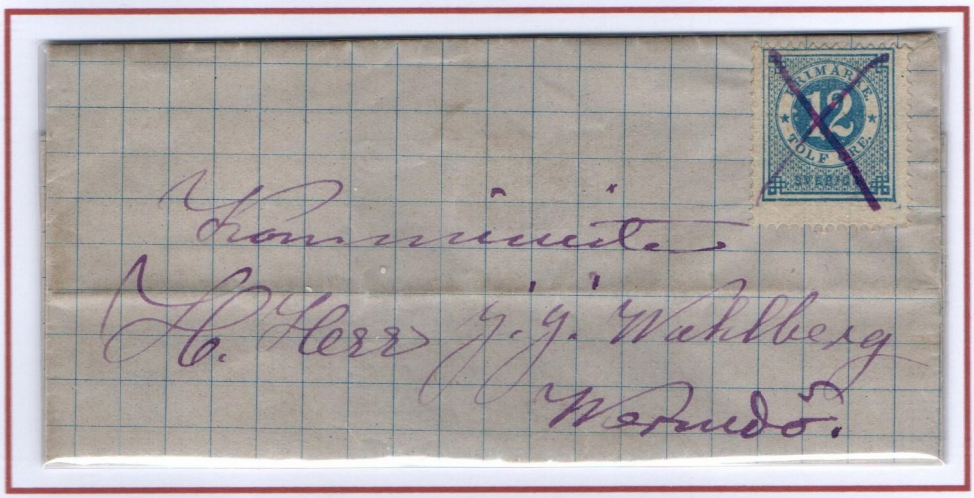

WAXHOLM 27/4 1854 (typ 2) till Stockholm, Krigskollegium, Fortifikations Afdelningen
Befordran via Ensta och därifrån med Grisslehamnsposten
Fribrev, 2:a viktklass. Taxa 2x3 = 6 Skilling Banco, gällde 1835 till 30/6 1855.

Karta 1889

På öarna öster om Stockholm inrättades Värmdö som postuppsyningsplats (pupl) 1841, blev pst 1861, Poststationer: Sandhamn 16/5 1866, Gustafsberg 1/11 1874. Den 1/1 1875 inr. Möja, Djurhamn, Ingarö, Bo (indr. 31/3 1879, åter 1/1 1881) och Lidingö (indr. 30/9 1879, åter 1/1 1886). Under seglationstid ångbåtar så gott som dagligen. Vintertid kärrpost från Stockholm till Värmdö, därifrån gång- och roddpost till Möja respektive Djurhamn och Sandhamn.

Lösbrev till Wermdö prästgård, daterat Djurö (prästgård) 25 Aug 1877.

Befordran: Postföraren startade med rodd från **Sandhamn** pst kl. 12 på dagen. Efter tre timmar, tre roddturer och till fots över två öar, passerade han **Djurhamn** pst och strax därpå prästgården i **Djurö** socken. Vid **Överby** skulle han besöka en postvårdare för att hämta upp post som dagen innan kommit från **Möja**. Före Wärmdö pst passerade han Wärmdö prästgård.

Porto: Då brevet aldrig passerade en fast postanstalt var det ett lösbrev. Rätt porto var 3 öre. Men avsändaren hade frankerat med fullt inrikes porto. **Frimärket skulle makuleras** innan brevet lämnades ut. Postföraren hade ingen stämpel. Så fick det bli ett kryss.

INGARÖ 31/10 1888 till Wermdö. Assurerat 150 kr.
Befordrat: kärrpost via Bo till Stockholm för "värdehantering". Vidare med kärrpost till Värmdö.
Wärde måste gå via överordnade postkontor. STOCKHOLM K.E. 31/10 på baksidan.
Porto: Ass <500 kr = 30 öre + inrikes brev 10 öre s:a 40 öre. Gällde 1/1 1883 till 31/5 1918.

DJURHAMN

MÖJA

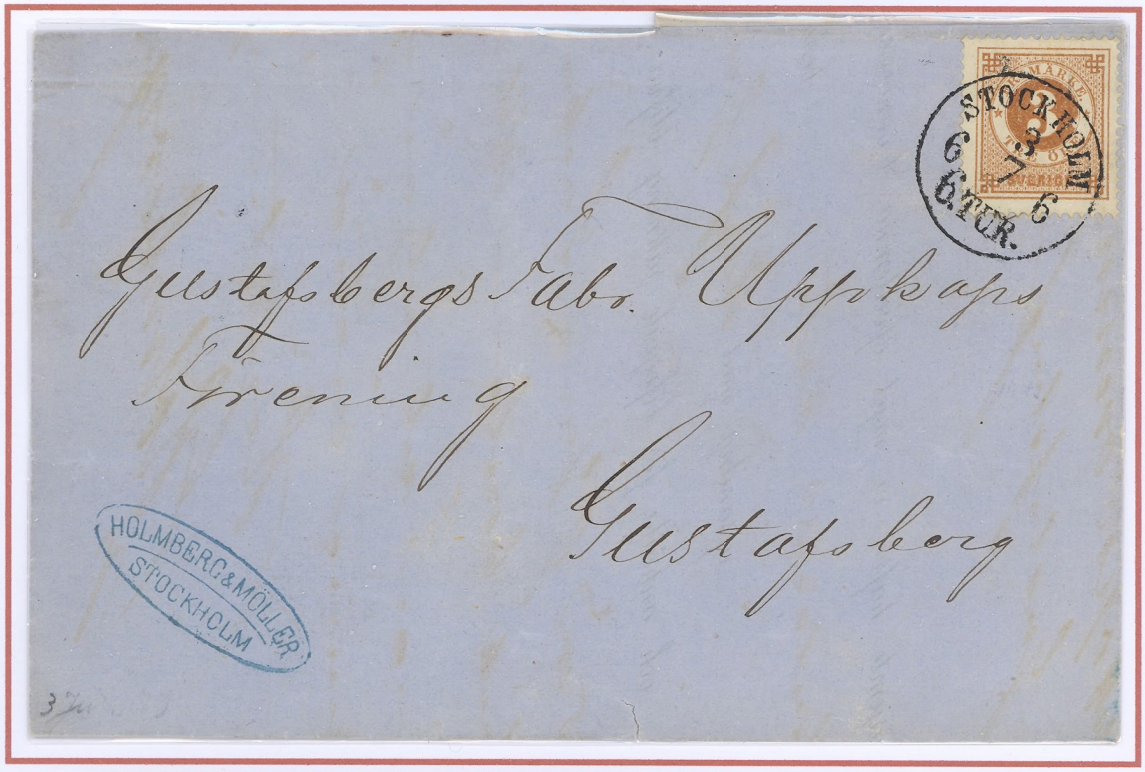

LIDINGÖ
känd endast juni 1876 till mars 1878.
Ex S. Hegeland

BO
första perioden 1875-1879,
Ex S. Hegeland

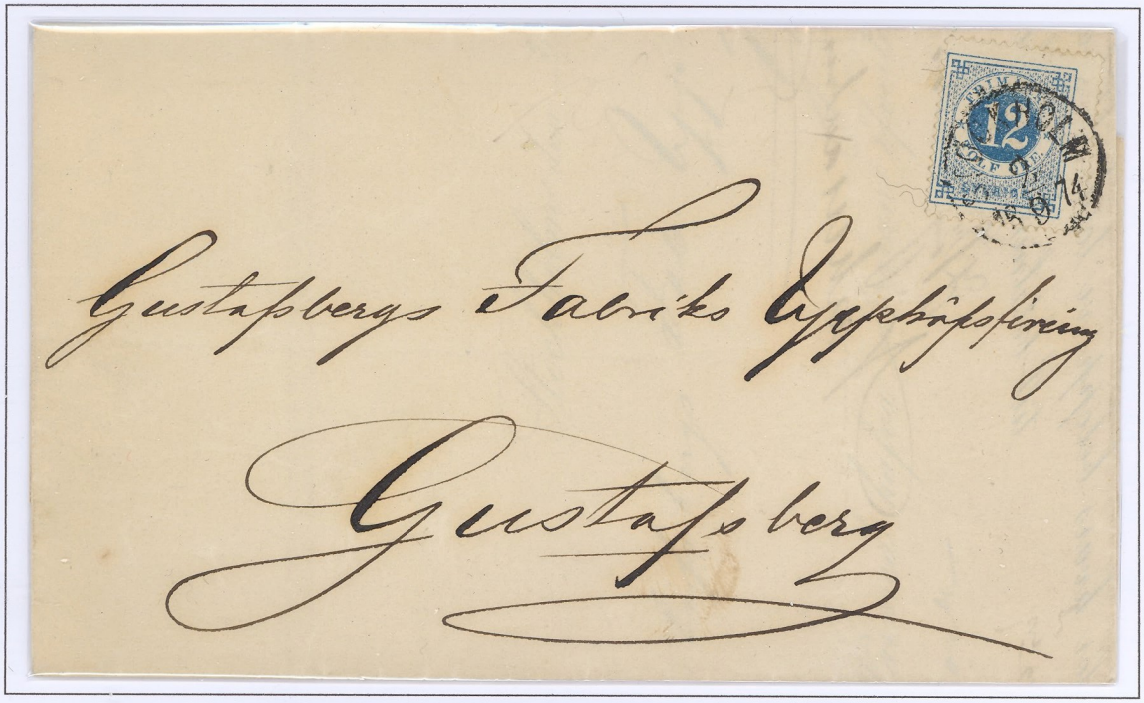

GUSTAFSBERG

I Stockholms adresskalender 1862 kan man läsa: "Sedan en poststation vid Wermdö kyrka ... blivit öppnad ... kommer ... alla dit adresserade brev att bära enahanda porto, som är stadgat för inrikes brevväxling ... varemot lösbrev till nedan nämnda ställen å Wermdö, som äro belägna hitom poststationen, hädanefter såsom hittills kunna befordras emot den vanliga lösbrevsavgifter: 3 öre Rmt;" Bland de 30-talet ställen som därefter räknas upp nämns Gustafsberg.
Uppräkningen speglar Stockholms östra lokalpostområde.

STOCKHOLM 3/7 6.TUR. Lokalbrev till Gustafsberg daterat den 3 juli 1874.
Taxa: lokalporto 3 öre gällde 1/7 1858 till 31/12 1884, vikt: upp till 4 lod.
Efter inrättandet av pst i Gustafsberg 1/11 1874 ströks orten ur lokalpostområdet.

STOCKHOLM 2/9 1874 lokalbrev till Gustafsberg
Daterat Stockholm samma dag, varför 12 öre måste ses som 9 öres överfrankering.

På Wärmdö inr. år 1841 en postuppsyningsmannaplats (pupl), 15/2 1861 uppgraderad till pst. Sandhamn pst inr. 16/5 1866, de första åren bara sommaröppen. Pupl och tidiga pst fick inga stämplar. Brev därifrån skulle postbehandlas av överordnade pk. Senare skulle breven sidostämplas av överordnade pk.

WERMDÖ 25/6 1869, till Sollefteå. Stämpelns **tidigaste kända** avtryck,
Sidostämplat överordnade STOCKHOLM 25/6 1869, Retour Neder-Kalix. SOLLEFTEÅ 18/7 1869 på baks.
Befordran: **Ångbåt** till Sthlm, **järnväg** Sthlm-Uppsala , **diligens** Uppsala-Gävle, **kärrpost** norr om Gävle.

SANDHAMN
Nst 11
i bruk
1866 - 1869

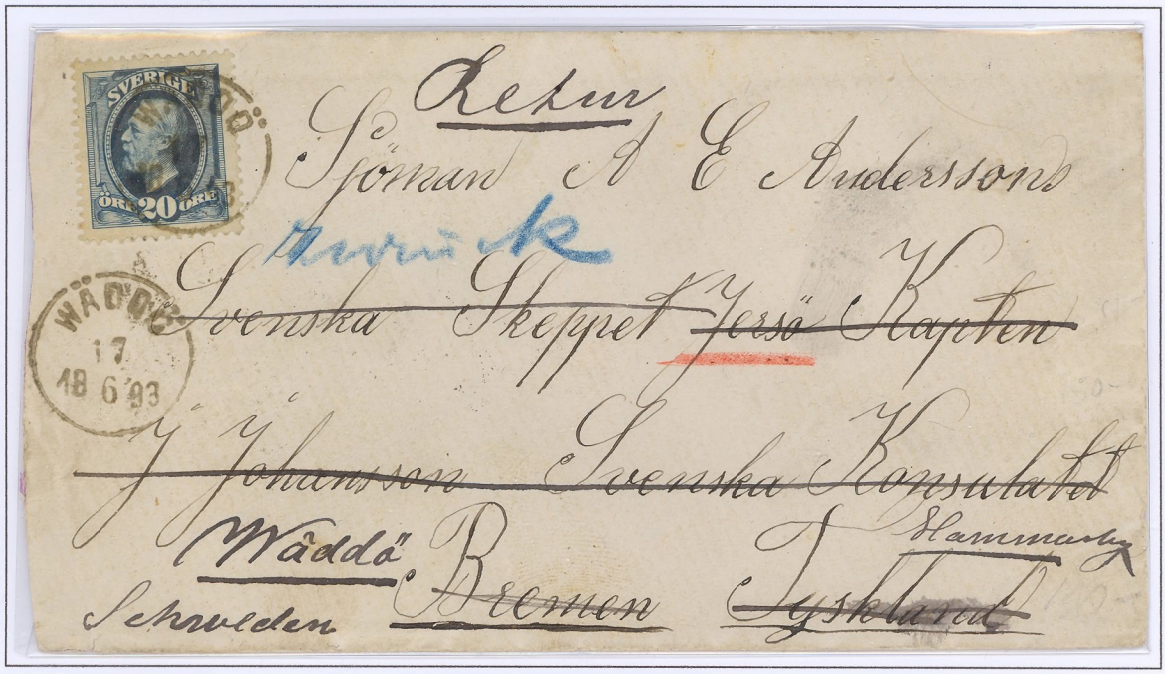
Ex Sven-Olof
Karlsson
Cert HOW

Brevkort daterat Gripsholm 12 aug (1898), till Sandhamn, med komplicerad eftersändning.
Befordran: börjar på **PKXP Nr 103 12/8 1898** (Saltskog-Mariefred-Nybybruk). Ankomst **Sandhamn 13/8 1898.** Efterforskning: i texten kan det anas att Fröken Starbäck skall vidare till Uppsala. Noteras: **Retur Upsala. ÅNGBÅTS PXP. № 62 14/8 1893,** på rutt Sthlm-Strömma Kanal-Runmarö-Sandhamn-Harö, tar kortet till Sthlm, som sänder vidare med N.S.B. till Uppsala. Ankomst **UPSALA 14/8 1898.** Här får kortet en nya adress: **Källbo Bagarbo brygga,** samt dirigering: **Ångf. Ekon II,** som inte var officiellt postförande, men trafikerade bl.a. Mälarviken Ekoln, där Bagarbo är beläget. Det gick inga postförande Åf i Norra Mälaren den tiden.

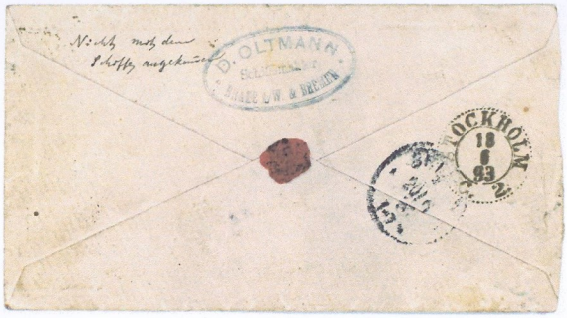

WÄDDÖ 17/12 1880, till Norrtelje
Korrekt frankerat. Noteringen 3 öre bara kan tolkas som **utbäringsavgift** att kassera, vilket måste vara ytterst ovanligt för en så liten stad.

Befordrat med Grisslehamnsposten, **diligens** på vintern.

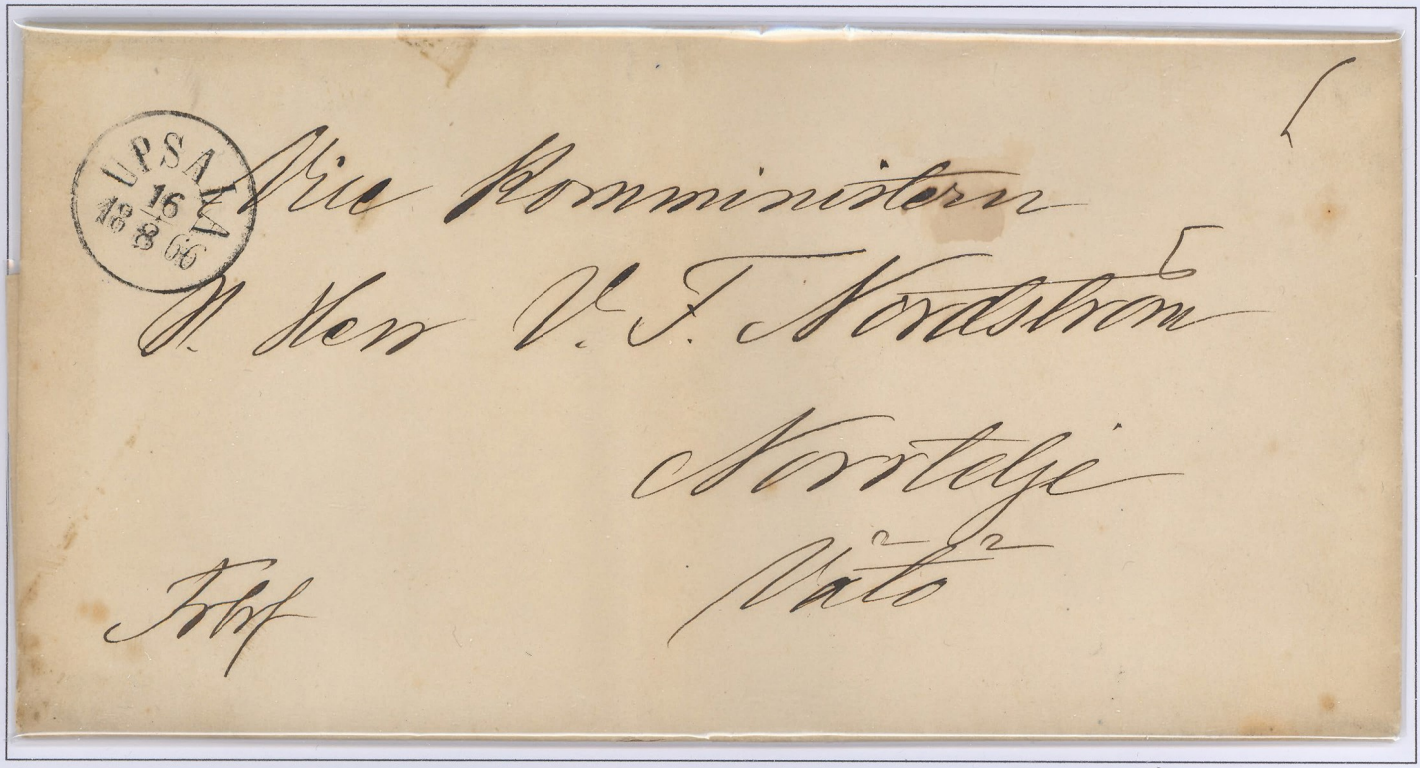

WÄDDÖ 17/6 1893, till Sjömannen A E Andersson Svenska Skeppet Jersö Kapten J Johansson Svenska Konsulatet Bremen Tyskland.
Skeppets namn är understruket med postens rödkrita.

På baksidan: Transitstämpel Stockholm 18/6, ankomststämpel Bremen 20/6, oval blå stämpel: D. Oltmann Schiffsmakler Brake U/W & Bremen, samt en notering: **Nicht mit dem Schiff angekommen.**

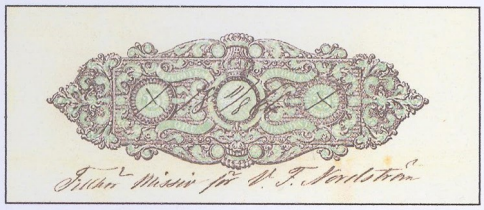
Nu får brevet påteckningarna: Retur och Hamburg. Inte heller där hittas adressaten. Brevet får en notering i blåkrita: **zurück** och i bläck: **Wäddö, Schweden.**

Befordran: Väddö-Norrtälje med resten av Grisslehamnspostens **kärrpost,** Roslagsbanan till Stockholm, vidare jvg.

UPSALA 16/8 1866 till Norrteje & Wätö, Fibrev, med kartering nr 1.
Daterat 11/8 har brevet legat 5 dagar i väntan på kärrposten Uppsala-Norrtälje, som gick en gång i veckan.
Det är 10 år före poststationen Wätö, som inrättades den 1/1 1876.
Vätö socken hade (troligen) en postväska på Norrtälje.

Brevet innehåller ett tryckt missivbrev med för hand ifyllda uppgifter;
vice komminister Nordström är föreslagen till ordinarie tjänst i Nysätra
och Österunda församling där han inbjudes provpredika.
Avsändaren, Upsala Dom-Kapitel, vill ha bekräftelse med "första post",
med vilken man även begär lösen för missivet. Lösen med Ch. Sig. 1 RD 37 öre.
Vid missivet är fäst en 25 öres enkel beläggningsstämpel, Facit nr 68.

WÄTÖ Nst 16
känd 1875-1899

WÄTÖ 6/11 1891
till Kiel, Tyskland
Befordran: Kärrpost
Vätö-Roslagsbro-
Norrtälje, 2 d/vecka.
Järnväg:
Norrtälje-Rimbo,
Rimbo-Stockholm.
STOCKHOLMC 7/11 91
Ankomst KIEL 9.11.91.
kl 5-6 V. (förmiddag)

8/16